

«Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου σχεδιασμού στο Δήμο
Αχαρνών με άξονα την ιστορία και τον πολιτισμό»

Άλκηστη Ε. Βικτωράτου, Καλλιόπη Ι. Κατσικαβέλη, Ελισάβετ Παπαγεωργίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ.....	4
1.1. ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΤΟ ΟΡΑΜΑ - ΣΤΟΧΟΙ	4
1.2. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ.....	5
1.3. ΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΗΣ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΧΑΡΝΩΝ.....	6
1.3.1. <i>Εγκαταστάσεις Πληθυσμών.....</i>	<i>6</i>
1.3.2. <i>Οι Ρομά.....</i>	<i>6</i>
1.3.3. <i>Όνομασία – Ιστορία – Γλώσσα - Θρησκεία.....</i>	<i>6</i>
1.3.4. <i>Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά</i>	<i>7</i>
1.4. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	8
2. ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΧΑΡΝΩΝ	10
2.1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	10
2.2. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....	11
2.3. ΟΙ ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΧΩΡΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ.....	13
2.3.1. <i>Η Αχαρνική Οδός.....</i>	<i>13</i>
2.3.2. <i>Το Αδριάνειο Υδραγωγείο - Αρχαϊκός Οχετός.....</i>	<i>13</i>
2.4. ΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ.....	15
2.4.1. <i>Η Πάρνηθα.....</i>	<i>15</i>
2.4.2. <i>Ο ποταμός Κηφισός.....</i>	<i>16</i>
2.4.3. <i>Τα ρέματα</i>	<i>17</i>
2.4.4. <i>Ο Ελαιώνας.....</i>	<i>18</i>
2.5. ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ	19
2.5.1. <i>Μυκηναϊκός Θολωτός Τάφος</i>	<i>19</i>
2.5.2. <i>Αρχαίο Θέατρο Ναός Ιππίας Αθηνάς.....</i>	<i>20</i>
2.5.3. <i>Τύμβος της Καμβέζας ή Τύμβος του Σοφοκλή.....</i>	<i>20</i>
2.5.4. <i>Ρωμαϊκή Αγορά.....</i>	<i>20</i>
2.6. ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ.....	21
2.7. ΤΑ ΝΕΩΤΕΡΑ ΜΝΗΜΕΙΑ	22
2.7.1. <i>Τατόι.....</i>	<i>22</i>
2.7.2. <i>Mont Parnes</i>	<i>23</i>
2.7.3. <i>Ο Σιδηροδρομικός Σταθμός Δεκελείας.....</i>	<i>25</i>
2.7.4. <i>Σιδηροδρομικός Σταθμός Αχαρνών.....</i>	<i>25</i>
2.8. ΜΟΥΣΕΙΑ.....	26
2.8.1. <i>Αρχαιολογικό Μουσείο Αχαρνών</i>	<i>26</i>
2.8.2. <i>Το Λαογραφικό Μουσείο</i>	<i>26</i>

2.9. ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΧΩΡΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΧΑΡΝΩΝ.....	27
2.10. Η ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ: Οι χωρικές προσεγγίσεις των ομάδων.....	28
2.10.1. Ομάδα 2009: Καλλιμακούδη Σταυρούλα, Κουρή Νικολλέτα, Αλεξανδροπούλου Σοφία, Περυσινάκη, Ευαγγελία	28
2.10.2. Ομάδα 2010: Άγγελος ΝΑΚΑΣΗΣ, Σοφία ΠΑΛΟΓΟΥ, Ναυσικά ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ	28
2.10.3. Ομάδα 2011: Αγγελίνα Αποστόλου, Μελέτης Μπακαούρας, Μιχάλης Πισσαρίδης, Αλεξάνδρα Σαγιά	29
2.10.4. Ομάδα 2012: Ρ. Μαρκαντά – Η. Μπάλα – Ε. Χρυσόλι	29
2.10.5. Ομάδα 2013: Δήμητρα – Αθανασία Θαμήρη.....	29
2.10.6. Ομάδα 2014: Αγριαντώνη Μαργαρίτα, Αντωνοπούλου Νικολέτα, Κυρλή - Φλώρου Μυρτώ, Λαντζούνη Εύα	30
3. ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΧΩΝ	31
3.1. ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT.....	31
3.2. ΣΕΝΑΡΙΟ ΤΑΣΕΩΝ	32
3.3. ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ.....	32
3.3.1. Η εισαγωγή της διάστασης του πολιτισμού στην καθημερινότητα	32
3.3.2. Η εισαγωγή της διάστασης του τοπίου (αστικό ή φυσικό) και της γεωγραφίας στον εντοπισμό των διαδρομών.....	33
3.3.3. Η ενσωμάτωση των Ρομά ως μέσο άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού.....	33
3.3.4. Η Μεθοδολογία: για τον εντοπισμό των διαδρομών	34
3.3.5. Η Σύνδεση των προτάσεων των προηγούμενων ομάδων.....	34
3.4. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	35
3.5. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ - ΕΦΙΚΤΟ ΣΕΝΑΡΙΟ.....	36
3.5.1. Δράσεις που αναπτύσσονται στον Πρώτο Άξονα «Α»	37
3.5.2. Δράσεις που αναπτύσσονται στον Δεύτερο Άξονα «Β».....	40
3.5.3. Κοινές Δράσεις.....	41
3.6. ΧΩΡΙΚΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	42
4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	45
5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	46
6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	47

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΧΑΡΤΕΣ ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εικόνα 1: Η θέση του Δήμου Αχαρνών στο Λεκανοπέδιο	10
Εικόνα 2: Χάρτης της Αττικής με τις σπουδαιότερες οχυρωματικά θέσεις της Αττικής.....	11
Εικόνα 3: Η Αχαρνική Οδός σήμερα, στην συμβολή της με το Θεμιστόκλειο τείχος. (Πλατεία Κοτζιά, πηγή: προσωπικό αρχείο).....	13
Εικόνα 4: Το αδριάνειο Υδραγωγείο σε εφαρμογή στο google earth (πηγή: στοιχεία μαθήματος).....	13
Εικόνα 5: Η Αχαρνική οδός και το Αδριάνειο Υδραγωγείο	14
Εικόνα 6: Προστατευόμενες Περιοχές Αττικής (πηγή: ανοικτά δεδομένα, ΥΠΕΚΑ).....	15

ΕΜΠ – Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών – ΔΠΜΣ Πολεοδομία και Χωροταξία 2014 - 2015

Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου σχεδιασμού στο Δήμο Αχαρνών με άξονα την ιστορία και τον πολιτισμό

Άλκηστη – Ελένη Βικτωράτου, Καλλιόπη Ι. Κατσικαβέλη, Ελισάβετ Παπαγεωργίου
Σελίδα 1 από 64

<i>Εικόνα 7: Natura Αττική (πηγή: ανοικτά δεδομένα, ΥΠΕΚΑ)</i>	15
<i>Εικόνα 8: Ο ποταμός Κηφισός στο αέτωμα του Παρθενώνα (πηγή: Βρετανικό Μουσείο)</i>	16
<i>Εικόνα 9: Υδρόμυλος, Ιωνίας 139</i>	16
<i>Εικόνα 10: Λίθινη Γέφυρα, Λεωφ. Τατοΐου</i>	16
<i>Εικόνα 11: Η Παναγιά της Χελιδονούς,</i>	17
<i>Εικόνα 12: Το ρέμα της Χελιδονούς</i>	17
<i>Εικόνα 13: 1837, χάρτης της Αττικής του J.A. Sommer, μηχανικού γεωγράφου της βαυαρικής αυλής</i>	18
<i>Εικόνα 14: Μυκηναϊκός θολωτός τάφος στον Κόκκινο Μύλο (πηγή: http://www.acharnes.gr)</i>	19
<i>Εικόνα 15: Αρχαίο θέατρο Αχαρνών (πηγή: http://www.acharnes.gr)</i>	20
<i>Εικόνα 16: Τύμβος του Σοφοκλή στην Βαρυμπόμπη (πηγή: http://www.acharnes.gr)</i>	20
<i>Εικόνα 17: Ρωμαϊκή Αγορά. (πηγή: http://www.acharnes.gr)</i>	20
<i>Εικόνα 18: Ναοί της περιοχής. (πηγή: http://www.acharnes.gr)</i>	21
<i>Εικόνα 19: Χάρτης του συγκροτήματος του πρώην βασιλικού ανακτόρου του Τατοΐου (πηγή: http://www.tatoi.org)</i>	22
<i>Εικόνα 20: Το κύριο ανάκτορο (πηγή: http://www.tatoi.org)</i>	23
<i>Εικόνα 21: Το συγκρότημα Μον Parnes (πηγή: http://www.sansimera.gr/articles/401)</i>	24
<i>Εικόνα 22: Ο Σιδηροδρομικός Σταθμός Δεκελίας (πηγή: http://www.acharnes.gr)</i>	25
<i>Εικόνα 23: (πηγή: Αγγελική Κουμνά, Αρχαιολόγος ΔΑΝΣΜ)</i>	25
<i>Εικόνα 24: Τμήμα Αρχαιολογικής Συλλογής (πηγή: http://www.acharnes.gr)</i>	26
<i>Εικόνα 25: Λαογραφικό Μουσείο Αχαρνών (πηγή: http://www.acharnes.gr)</i>	26
<i>Εικόνα 26: Η πρόταση της Ομάδας Ιστορικότητας του Μαθήματος το 2009</i>	28
<i>Εικόνα 27: Η πρόταση της Ομάδας Ιστορικότητας του Μαθήματος το 2010</i>	28
<i>Εικόνα 28: Η πρόταση της Ομάδας Ιστορικότητας του Μαθήματος το 2011</i>	29
<i>Εικόνα 29: Η 1η πρόταση της Ομάδας Ιστορικότητας του Μαθήματος το 2012</i>	29
<i>Εικόνα 30: Η 2η πρόταση της Ομάδας Ιστορικότητας του Μαθήματος το 2012</i>	30
<i>Εικόνα 31: Η πρόταση της Ομάδας Ιστορικότητας του Μαθήματος το 2014</i>	30
<i>Εικόνα 32: Απεικόνιση των προτεινόμενων διαδρομών (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)</i>	34
<i>Εικόνα 33: Δράσεις Πεζοδρόμησης με Σημεία Αναφοράς τις Σχολικές Μονάδες (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)</i>	38
<i>Εικόνα 34: Η πρόταση στο στρατόπεδο Καποτά (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)</i>	38
<i>Εικόνα 35: Η ποδηλατική διαδρομή (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)</i>	39
<i>Εικόνα 36: Δράσεις Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης και Ανάδειξης με αφετηρία την Δεκέλεια (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)</i>	40
<i>Εικόνα 37: Δράσεις Κατοίκων (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)</i>	42
<i>Εικόνα 38: Ο ρόμβος (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)</i>	43

Χάρτης 1: Αποτύπωση των Χωρικών Στοιχείων του Δήμου Αχαρνών (υπόβαθρο: στοιχεία μαθήματος, ίδια επεξεργασία)..... 27

Χάρτης 2: Οι προτεινόμενοι Άξονες Πολιτιστικών Διαδρομών (υπόβαθρο: στοιχεία μαθήματος, ίδια επεξεργασία)..... 36

Χάρτης 3: Δράσεις που αναπτύσσονται στο Άξονα «Α» (υπόβαθρο: στοιχεία μαθήματος, ίδια επεξεργασία) 37

Χάρτης 4: Δράσεις που αναπτύσσονται στο Άξονα «Α» (υπόβαθρο: στοιχεία μαθήματος, ίδια επεξεργασία) 44

Άλκηστη – Ελένη Βικτωράτου aevictoratou@gmail.com

Καλλιόπη Ι. Κατσικαβέλη katsikaveli@gmail.com

Ελισάβετ Παπαγεωργίου elpapageor@gmail.com

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Στο πλαίσιο του μαθήματος «*Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου σχεδιασμού στην Ελλάδα*» η ομάδα μας καλείται να διερευνήσει στρατηγικές για την ανάδειξη και προστασία της **ιστορικής και πολιτιστικής ταυτότητας** του Δήμου Αχαρνών.

Η εργασία χωρίζεται σε **τρία μέρη**:

Στο **πρώτο μέρος**, με αφετηρία την παραδοχή της χωρικής διάστασης της ιστορικής και πολιτιστικής ταυτότητας, καθορίσαμε τις **βασικές αρχές σχεδιασμού** σύμφωνα με το όραμα της ομάδας μας.

Στο μέρος αυτό, εκτός από το όραμα της ομάδας, αναλύεται: η σημασία της α. ιστορικότητας, β. της πολυπολιτισμικότητας και της άυλης πολιτισμικής κληρονομιάς και γ. της αναγκαιότητας του συμμετοχικού σχεδιασμού.

Στο **δεύτερο μέρος**, για την **υλοποίηση** των **στόχων** και τη διαμόρφωση του **στρατηγικού σχεδιασμού**, προηγήθηκε η ανάγνωση – απεικόνιση της περιοχής μελέτης

Παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά (δεδομένα) του δήμου, τα οποία προέκυψαν από την ανάγνωση – απεικόνιση της περιοχή μελέτης, μέσω επίσκεψης, από τη συλλογή υλικού (ιστορικά και λοιπά στοιχεία), καθώς και από την μελέτη και εξαγωγή βασικών αρχών σχεδιασμού των εργασιών των προηγούμενων ετών, την οποία θεωρούμε ως πολύτιμη ιστορική μνήμη. Επίσης απεικονίστηκαν οι υφιστάμενες δράσεις των φορέων και των ενεργών πολιτών σε σημεία της περιοχής που κρίθηκαν ιδιαίτερου ενδιαφέροντος.

Το **τρίτο μέρος**, στόχο έχει την **εφαρμογή** του στρατηγικού σχεδιασμού.

Κάνοντας χρήση του εργαλείου της ανάλυσης SWOT, υπό το πρίσμα του οράματός μας, έγινε εντοπισμός των ισχυρών, αδυναμιών, απειλών και ευκαιριών της περιοχής. Τα στοιχεία αυτά ενσωματώθηκαν αρχικά στην διατύπωση του σεναρίου τάσεων και στην συνέχεια στην επιλογή ενός εναλλακτικού εφικτού σεναρίου.

Το τελευταίο βασίστηκε στην ρεαλιστική απεικόνιση αλλά και στην κριτική αξιολόγηση, σύμφωνα με τις παραδοχές της ομάδας μελέτης, των στοιχείων που προέκυψαν. Για την **χωρική εξειδίκευση** επιλέχθηκαν περιοχές που συνδέουν την ιστορική μνήμη με το φυσικό τοπίο, και τις προτάσεις των κατοίκων.

Θεωρούμε ότι έτσι τίθενται οι βάσεις για την **εφικτότητα** και τον **ολοκληρωμένο χαρακτήρα** του σχεδιασμού.

Ως απεικόνιση εκλαμβάνεται η ερμηνεία των δεδομένων, μια διαδικασία ταυτόχρονης ανάλυσης και σύνθεσής τους, προκειμένου να διαμορφωθεί το υπόβαθρο πάνω στο οποίο θα χαρακτηί η διαδικασία σχεδιασμού.

1. ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Στο πρώτο μέρος, με αφετηρία την παραδοχή της χωρικής διάστασης της ιστορικής και πολιτιστικής ταυτότητας, καθορίσαμε τις βασικές αρχές σχεδιασμού σύμφωνα με το όραμα της ομάδας μας.

Στο μέρος αυτό, εκτός από το όραμα της ομάδας, αναλύεται: η σημασία της α. ιστορικότητας, β. της πολυπολιτισμικότητας και της άυλης πολιτισμικής κληρονομιάς και γ. της αναγκαιότητας του συμμετοχικού σχεδιασμού.

1.1. ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΤΟ ΟΡΑΜΑ - ΣΤΟΧΟΙ

Στις πρώτες συναντήσεις διαμορφώσαμε ως ομάδα ένα κοινό όραμα, που ανταποκρίνεται στις **βασικές αρχές σχεδιασμού** και καθορίζει τους **στόχους**. Αποτυπώνεται στα ακόλουθα:

- Ενσωμάτωση της **ιστορικότητας** στον χώρο και στην καθημερινότητα των πολιτών.
- Ανάδειξη της **πολυπολιτισμικότητας** ως συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής.
- Ανάγκη έκφρασης και **συμμετοχής των πολιτών**

Αναλυτικά η προσέγγισή μας έχει ως ακολούθως:

Κάνοντας μια πρώτη ανάγνωση της περιοχής μελέτης υπό το πρίσμα της προσέγγιση της ιστορικής διάστασης της περιοχής των Αχαρνών αλλά και μελετώντας τις προηγούμενες εργασίες που έχουν γίνει πάνω στο ζήτημα αυτό, διαπιστώνουμε πως για να διαμορφωθεί σταδιακά ένα **layer «Ιστορικότητας»** που να εκφράζεται χωρικά μέσω ενός δικτύου διαδρομών - θα πρέπει, αν όχι πρωταρχικά, σχεδόν παράλληλα **να αναπτυχθούν γέφυρες** με τις υπάρχουσες κοινωνικές δομές/προγράμματα καθώς και τις υπάρχουσες πολιτιστικές και αθλητικές δράσεις εντός του Δήμου των Αχαρνών.

Κάποιες **βασικές παράμετροι** όπως: ο ελεύθερος χρόνος και οι καλλιτεχνικές δραστηριότητες των πολιτών, η εκπαίδευση αλλά και το στοιχείο της πολυπολιτισμικότητας (ως ένα ιδιαίτερο στοιχείο του δήμου) θα θέλαμε να ειδωθούν/αναλυθούν περισσότερο με τη χωρική τους διάσταση και σε συνάφεια με την ιστορική προσέγγιση και έτσι να μπορέσει να συνδιαμορφωθεί η «κοινωνική υποδομή» με τις χωρικές προτάσεις, θέσεις, κατευθύνσεις.

Ως εκ τούτου, αφενός θα εξετάσουμε κριτικά τις προτεινόμενες διαδρομές από τις παλαιότερες εργασίες που έχουν γίνει στο εν λόγω κομμάτι και κατόπιν θα επιχειρήσουμε να αναπτύξουμε ένα layer κοινωνικής δικτύωσης με σκοπό αυτό να έρθει να συνομιλήσει αλλά και να ενεργοποιήσει το layer της ιστορικότητας με τις **καλύτερες δυνατές πιθανότητες εφαρμογής**. Καθώς ο ρόλος του πολεοδόμου/αρχιτέκτονα αναπτύσσεται φαίνεται πως πλέον δεν περιορίζεται στη στενή έννοια της σχεδίασης χωρικών δεδομένων βάσει των υπάρχουσών κοινωνικών αναγκών αλλά και στην **απεικόνιση, οργάνωση του υπάρχοντος κοινωνικού δυναμικού** (κοινωνικές υποδομές - επίσημες και ανεπίσημες/από κάτω προς τα πάνω και από πάνω προς τα κάτω) και κατόπιν στην προσπάθεια **σύνδεσης** των δυναμικών αυτών με τον **χώρο**. Επίσης, βλέπουμε μέσα από διάφορα παραδείγματα μια **μετακίνηση του ενδιαφέροντος** από την τελική εικόνα -η οποία έτσι και αλλιώς δεν μπορεί να είναι μια στατική εικόνα- στην **διαδικασία** - και την ανάγκη διαμόρφωσης ενδιάμεσων μικρότερων **πειραματικών καταστάσεων** και φάσεων που να δίνουν την δυνατότητα για άμεση επανατροφοδότηση και **ελαχιστοποίηση του κόστους** αλλά και καλύτερες εγγυήσεις για περαιτέρω ανάπτυξη προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, θα επιχειρήσουμε τη διαμόρφωση ενός χάρτη χρήσεων -υπό μορφή κοινωνικών δράσεων άμεσα εξαρτημένων και προσανατολισμένων με την λειτουργία και τη διαμόρφωση των ιστορικών διαδρομών. Κρίνουμε ότι η ιστορική προσέγγιση ίσως είναι η πιο προσφέρουσα για άμεση σύνδεση με χρήσεις υπό μορφή δράσεων - σε διαφορετικές κλίμακες.

Σε αυτό το δίκτυο σημαντική παράμετρος και κριτήριο πρόθεσή μας είναι να αποτελέσει και η παράμετρος του χρόνου/ ελεύθερος χρόνος/ συνδυασμός επαναλαμβανόμενων στον χρόνο εθίμων κλπ. Το να χρησιμοποιήσουμε ως εργαλείο σχεδιασμού ένα **κοινωνικό δίκτυο** θεωρούμε ότι θα είναι και αυτό που θα επανατροφοδοτήσει λειτουργικά/ουσιαστικά/ σχεδιαστικά και τις αρχικές χωρικές ιστορικές πορείες - υποθέσεις.

Απώτερος στόχος μέσα από την οργάνωση των βασικών κοινωνικών δομών με χωρικούς πάντα όρους είναι όμως και η **σταδιακή αλλαγή της αντίληψης για την πόλη** του στη συλλογική συνείδηση των πολιτών η οποία ίσως θα έπρεπε να προηγείται των επεμβάσεων- ιδανικά για να μπορεί ίσως να γεννιέται απ' αυτούς σαν άμεσο αίτημα.

Η λογική της διαβούλευσης με τον τρόπο που εφαρμόζεται θεωρούμε ότι στις υφιστάμενες συνθήκες δεν είναι δυνατό να λειτουργήσει και γι' αυτό θα προσπαθήσουμε να προτείνουμε να εμπλουτίσουμε την έννοια της. Αυτό μπορεί να γίνει κυρίως προτείνοντας ενδιάμεσα στάδια επεξεργασίας των προτάσεων - μικρότερης κλίμακας και κόστους αλλά και συνεργασίας μεταξύ των πιο επίσημων φορέων και των κρυφών δημιουργικών κοινωνικών δυνάμεων της πόλης των Αχαρνών.

1.2. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

Σύμφωνα με τον κ. Μπελαβίλα: *«Η κάθε γενιά στην σύγχρονή της πολιτική και κοινωνική συγκυρία διαβάζει εκ νέου την ιστορία. Η ιστορία - και κατ' επέκταση τα ίχνη της, τα ερείπια, τα μνημεία - γίνεται εργαλείο διαμόρφωσης της εξέλιξης. Η επιλογή ανάδειξης ή εξαφάνισης ενός ιστορικού υλικού ίχνους έχει ανάλογο βάρος στον χώρο, με τη χρήση της ως έννοιας στην κοινωνία και στην εκπαίδευση. Μέσω αυτής της επιλογής, στην πραγματικότητα **δεν επιστρέφει η ιστορική εικόνα της πόλης, αλλά επιδεικνύεται μια εικόνα διαλεγμένη, προκειμένου να βιωθεί και να εκπέμπει ένα σαφές μήνυμα της κοινωνίας και της εποχής.** Η ιδέα των στρωμάτων ή **επιφανειών (layers)** από τα οποία είναι δημιουργημένες οι πόλεις, των διαφορετικών πολιτισμών που καθόρισαν την εξέλιξή τους, όπου το καθένα στοιχείο από τα πιο πάνω θεωρείται εξίσου **σημαντικό** με το άλλο, καθορίζει σήμερα τις επιλογές μας. Η εισαγωγή της **διάστασης του τοπίου, αστικού ή φυσικού** και της γεωγραφίας, καθορίζει τους προβληματισμούς»*

Η Ελλάδα είναι μία χώρα που διαχρονικά αλλά κυρίως τα τελευταία χρόνια, υποδέχεται πληθυσμούς με διαφορετικά οικονομικά, πολιτιστικά και οικονομικά χαρακτηριστικά. Οι πληθυσμοί αυτοί με εντελώς διαφορετική **πολιτιστική ταυτότητα** είναι υποχρεωμένοι να συνυπάρξουν, μέσω της πολιτικής της «εξαλείψεως των διακρίσεων». Η πολιτική αυτή όμως είναι ουσιαστικά ανέφικτη, καθώς εξαλείφει το πολιτιστικό, ιστορικό και κοινωνικό παρελθόν των λαών, και προωθεί μία «πολιτιστική μονοκαλλιέργεια» (Καραμανώφ, 2010). Μέσω της παγκοσμιοποίησης ο πλανήτης καθίσταται πολιτιστικά φτωχότερος, και αδυνατεί να επανέλθει σε καθεστώς **βιώσιμης τοπικής κοινωνίας**, και αντίθετα η προσήλωση των λαών στα εθνικά και ιστορικά τους πρότυπα καταδικάζεται ως τροχοπέδη.

1.3.ΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΗΣ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΧΑΡΝΩΝ

1.3.1. Εγκαταστάσεις Πληθυσμών

Στην περιοχή έχουν εγκατασταθεί εσωτερικοί και εξωτερικοί μετανάστες καθώς και μεγάλος πληθυσμός Ρομά. Οι εξωτερικοί μετανάστες προέρχονται κυρίως από τις χώρες της πρώην σοβιετικής ένωσης και η ενσωμάτωσή τους έγινε ομαλά. Η εγκατάστασή τους είναι κυρίως στην περιοχή του Άη Γιάννη του Ρώσου, κοντά στο πλάτωμα του Άη Βλάση. Οι δε Ρομά έχουν εγκατασταθεί στην περιοχή της αρχαίας Αυλίζας.

Επιπλέον, υπάρχουν πολλοί σύλλογοι, διαφόρων περιοχών της Ελλάδος, Πόντιοι, Κρήτες, κα, οι οποίοι με την δραστηριότητάς μεταφέρουν τον τοπικό πολιτισμό στην περιοχή. Η εργασία μας επικεντρώνει στους Ρομά, διότι θεωρούμε ότι αποτελούν μαζί με τους Ρωσοπόντιους τις πιο χαρακτηριστικές εθνότητες της περιοχής, που διατηρούν την πολιτιστική τους ταυτότητα και την χαρακτηρίζουν χωρικά στους υπόλοιπους κατοίκους του λεκανοπεδίου.

1.3.2. Οι Ρομά

1.3.3. Ονομασία – Ιστορία – Γλώσσα - Θρησκεία

Οι **Ρομά** είναι στις περισσότερες χώρες γνωστοί με λέξεις συγγενικές με τη λέξη γύφτος. Η λέξη αθίγγανος ή ασιγγανος σημαίνει τον ανέγγιχτο, από την ονομασία της χαμηλότερης ινδουιστικής κάστας, από την οποία πιθανολογείται ότι προήλθαν, και ετυμολογείται από το στερητικό "α-" και το ρήμα "θιγγάνω", δηλαδή αγγίζω. Οι Ρομά πιστεύεται ότι μετανάστευσαν από την **Ινδία** γύρω στο 1000 μ.Χ. έφτασαν στην Ευρώπη, και στη συνέχεια εξαπλώθηκαν στις περισσότερες περιοχές της ηπείρου.

Υπάρχουν εκτιμήσεις σύμφωνα με τις οποίες υπάρχουν μεταξύ 8 και 10 εκατομμύρια Ρομά παγκοσμίως. Στην Ευρώπη, ο **πληθυσμός** τους υπολογίζεται περίπου στα 12 εκατομμύρια άτομα, ενώ στην **Ελλάδα** βρίσκεται ο **τρίτος σε αριθμό πληθυσμός** Τσιγγάνων στη Δυτική Ευρώπη. Οι περισσότεροι ζουν στην Ευρώπη, σε χώρες όπως: Αλβανία, Ρουμανία, Ουγγαρία, Βουλγαρία, Σερβία και Μαυροβούνιο, Ισπανία, Σλοβακία, Π.Γ.Δ.Μ., Τσεχία, Γαλλία, Τουρκία, **Ελλάδα**.

Οι **περιοχές** της Ελλάδας στις οποίες είναι μόνιμα εγκαταστημένοι Ρομά με συγκέντρωση μεγάλου πληθυσμού είναι η **Αθήνα** (Αγ. Βαρβάρα, Λιόσια, Ζεφύρι, Ασπρόπυργος), η Θεσσαλονίκη (Δενδροπόταμος, Ελευθέριο-Κορδελιό, Εύοσμος, Μενεμένη), το Αγρίνιο, η Αλεξάνδρεια Ημαθίας, η Αμαλιάδα, η Γαστούνη, το Διδυμότειχο, το Εξαμίλι Κορινθίας, η Θήβα, η Κάτω Αχαΐα, το Μεσολόγγι, η Νέα Αλικαρνασσός, η Νέα Ιωνία Μαγνησίας, η Ξάνθη, ο Ορχομενός, οι Σέρρες, οι Σοφάδες, η Φλώρινα και η Νυμφόπετρα

Η **γλώσσα** των Ρομά, η Ρομανί ή Ρομανές, είναι μία Ινδο-Ευρωπαϊκή γλώσσα που συγγενεύει με τις διάφορες γλωσσικές διαλέκτους της Ινδίας ιδιαίτερα με την γλώσσα Πουντζάμπι της Βόρειας Ινδίας. Στις διάφορες περιοχές που κατοικούν Ρομ έχουν διαμορφωθεί πολλές τοπικές διάλεκτοι, επηρεασμένες από τις τοπικές γλώσσες. Οι Ρομά δεν έχουν κάποια δική τους χαρακτηριστική **θρησκεία**, αλλά υιοθετούν ενίοτε την επικρατούσα θρησκεία κάθε περιοχής κατοικίας τους. Χαρακτηρίζονται από μεγάλη προσαρμοστικότητα στο θέμα της θρησκείας και αρκετοί μελετητές εικάζουν πως παλιότερα η θρησκεία τους ήταν

η ηλιολατρεία. Σήμερα οι διάφορες φυλές είναι πιστές στο θρήσκευμα της χώρας που κατοικούν.

Στην **Ελλάδα** διακρίνουμε **δύο ομάδες Ρομά**: τους μετακινούμενους και τους εγκαταστημένους. Οι πρώτοι συνεχίζουν τη νομαδική ζωή και είναι συνήθως πλανόδιοι έμποροι φρούτων, λαχανικών, μικροεπιπλών και άλλων ειδών οικιακής χρήσης, όπως επίσης και παλαιοπώλες και ρακοσυλέκτες. **Οι δεύτεροι κατοικούν στις παρυφές των μεγάλων αστικών κέντρων, σε συνοικίες υποβαθμισμένες.** Τα επαγγέλματα που εξασκούν έχουν σχέση συνήθως με το εμπόριο και πολύ πιο σπάνια με εξαρτημένη μισθωτή εργασία. Στα σχετικά με τη **μουσική επαγγέλματα** όπως μουσικοί, οργανοπαίκτες, τραγουδιστές κλπ. έχουν **ισχυρή παράδοση και πολιτισμό.**

Η σημαντικότερη γιορτή των Ρομά είναι η Εντερλέζι: η γιορτή της Άνοιξης. Η προέλευσή της είναι ελληνική και γιορτάζεται από 23 Απρίλη μέχρι 1 Μάη σε όλη την Ευρώπη.

Εξαιτίας του νομαδικού τρόπου ζωής τους και της έλλειψης επιθυμίας ή/και δυσκολίας προσαρμογής στον τρόπο ζωής της πλειοψηφίας των υπόλοιπων κατοίκων κάθε περιοχής οι Τσιγγάνοι έχουν πέσει συχνά **θύματα διακρίσεων**. Συχνά αρνητικά στερεότυπα είναι αυτά του «κλέφτη», του «επαγγελματία ζητιάνου», του «τσιγγούνη» κ.ά. Στην Ελλάδα, τουλάχιστον, οι αρνητικοί συνειρμοί εναντίων των Ρομά συντηρούνται εν μέρει και από την σχετικά αυξημένη εγκληματικότητα μεταξύ των Τσιγγάνων, που δεν οφείλεται βέβαια σε κάποιο εγγενές χαρακτηριστικό της φυλής, αλλά στα υψηλά επίπεδα φτώχειας στις τάξεις τους. Κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο οι Ρομά υπήρξαν μεταξύ των θυμάτων των μαζικών εκτελέσεων στα Ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης, μαζί με Εβραίους, κομμουνιστές, ομοφυλόφιλους και Μάρτυρες του Ιεχωβά. Υπάρχει η άποψη ότι περίπου 400.000 Ρομά εκτελέστηκαν από τους Ναζί την περίοδο εκείνη.

Το Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι (ΕΠΣΕ) **κατήγγειλε** τον Σεπτέμβριο του 2006 ότι στην **Ελλάδα** «*την τελευταία δεκαετία παρατηρείται η μεγαλύτερη παράνομη έξωση Ρομά*», ενώ παράλληλα είναι σε έξαρση η *εξύβριση των υπερασπιστών των δικαιωμάτων τους, με την συμβολή και των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Μάλιστα αναφέρεται ότι «ήδη την 1η Σεπτεμβρίου 2006 κατατέθηκε ερώτηση στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης από τον εισηγητή για θέματα μειονοτήτων, σοσιαλιστή βουλευτή Λετονίας Μπορίς Τσίλεβιτς»*

1.3.4. Η άυλη πολιτιστική κληρονομιά¹

Σημαντικό ρόλο στην προσέγγισή μας παίζει και η έννοια της «άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς». Η προστασία της άυλης κληρονομιάς αποτελεί σημαντικό παράγοντα διατήρησης της πολιτιστικής ποικιλομορφίας μπροστά στην τάση ομογενοποίησης που προκύπτει από την παγκοσμιοποίηση.

Πολιτιστική κληρονομιά δεν είναι μόνο τα μνημεία ή τα αγάλματα. Είναι και τα άυλα, αυτά που δεν μπορούμε να αγγίξουμε.

Από την επίσημη ιστοσελίδα της Unesco στην Ελλάδα, διαβάζουμε: «*Ο όρος «άυλη πολιτιστική κληρονομιά» αναφέρεται σε παραδόσεις ή ζωντανές εκφράσεις που έχουν*

¹ <http://unesco-hellas.org/politismos/ayli-politistikiki-klironomia/>

κληροδοτηθεί από τους προγόνους μας, όπως προφορικές παραδόσεις, παραστατικές τέχνες, κοινωνικές πρακτικές, γιορτές και τελετές, γνώσεις και πρακτικές που σχετίζονται με τη φύση και το σύμπαν ή γνώσεις και τεχνικές για δημιουργία χειροποίητων κατασκευών... Η κατανόηση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς διαφορετικών κοινοτήτων ενισχύει το διαπολιτισμικό διάλογο και ενθαρρύνει τον αμοιβαίο σεβασμό για διαφορετικούς τρόπους ζωής, ενώ παράλληλα εμπλουτίζει τη γνώση και τα προσόντα που μεταβιβάζονται μέσω του πολιτισμού από τη μια γενιά στην άλλη»

Για την κατανόηση του «άυλου» αναφέρουμε ότι έχουν ενταχθεί σε αυτήν:

- Ελλάδα – Χίος: Η ιστορία, η κληρονομιά, τα έθιμα και η καλλιέργειά της μαστίχας της Χίου
- Ελλάδα: Η μεσογειακή διατροφή
- Ελλάδα – Κοζάνη: Μωμοέρια, ένα έθιμο του δωδεκαημέρου.
- Τουρκία: Ο τουρκικός καφές και η τελετουργία του θεωρούνται σημαντικό κομμάτι της κοινωνικοποίησης, ενώ ακόμη και ο τρόπος με τον οποίο σερβίρεται παίζει ρόλο στις ανθρώπινες σχέσεις.
- Αλβανία: Τα πολυφωνικά τραγούδια
- Βουλγαρία – περιοχή Shorlouk: Οι αρχαϊκοί πολυφωνικοί χοροί και έθιμα
- Καμπότζη: θέατρο σκιών Sbek Thom
- Λετονία, Εσθονία, Λιθουανία: Βαλτικοί χοροί και γιορτές

Σημαντικότερη παράμετρος και χαρακτηριστικό της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς είναι ο ζωντανός της χαρακτήρας, το ότι βρίσκεται σε **συνεχή διάλογο με το κοινωνικό γίγνεσθαι** και έτσι δυναμικά μεταβάλλεται, μετασχηματίζεται, αναπροσαρμόζεται. Οι πολιτιστικοί θεσμοί μπορούν να παίξουν βασικό ρόλο στην οικοδόμηση μιας πιο συνεκτικής κοινωνίας, εμβαθύνοντας την κατανόηση και προσφέροντας χώρο για την επαφή διαφορετικών πολιτισμών.

Δεν χρειάζεται να επεκταθούμε περαιτέρω στην τεκμηρίωση του σημαντικού ρόλου που παίζει η άυλη πολιτιστική κληρονομιά, θα θέλαμε όμως να διευκρινίσουμε ότι δεν είναι στους στόχους της εργασίας να προτείνει την προετοιμασία ενός φακέλου για την ένταξη εθίμων του τόπου στον παγκόσμιο κατάλογο. Χωρίς να το αποκλείει, αυτό που επιδιώκουμε να τονίσουμε είναι ότι **ο πολιτισμός βρίσκεται στην καθημερινότητά μας και η καθημερινή μας παρουσία και ηθική συμβάλει σε αυτόν.**

1.4.Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ²

Η ιδέα ότι οι οργανώσεις υπάρχουν για να προωθούν τα συμφέροντα των μελών τους ανάγεται από την εποχή του Αριστοτέλη ο οποίος έγραφε: *«...οι άνθρωποι συμπράττουν προκειμένου να εξασφαλισθεί κάτι συγκεκριμένα αναγκαίο για τη ζωή και κατά αναλογία, η Πολιτεία προήλθε και συνεχίζει να υπάρχει χάριν των γενικών πλεονεκτημάτων που συνεπάγεται»*

Τα εμπειρικά δεδομένα από την οργάνωση χρηστών των κοινόχρηστων πόρων, σε συνδυασμό με τη θεωρία της συλλογικής δράσης και συνεργασίας διαμορφώνουν μια διαφορετική προοπτική διαχείρισης των φυσικών πόρων και οργάνωσης του ανθρώπινου πληθυσμού.

² Κουμπάρου Δήμητρα: *ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ: Το Παράδειγμα του Δάσους του Ράντη στο Νησί της Ικαρίας, Παν. Αιγαίου (Διδακτορική Διατριβή, 2002)*

Τα άτομα συμπράττουν, δημιουργούν την ομάδα των οικειοποιητών, ορίζουν τους κανόνες που διέπουν τη συμπεριφορά τους, ως μέλη της κοινότητας, με κοινό στόχο την εξασφάλιση των εισοδημάτων τους ή της επιβίωσης τους, η οποία επιτυγχάνεται μέσω της βιώσιμης χρήσης του φυσικού πόρου.

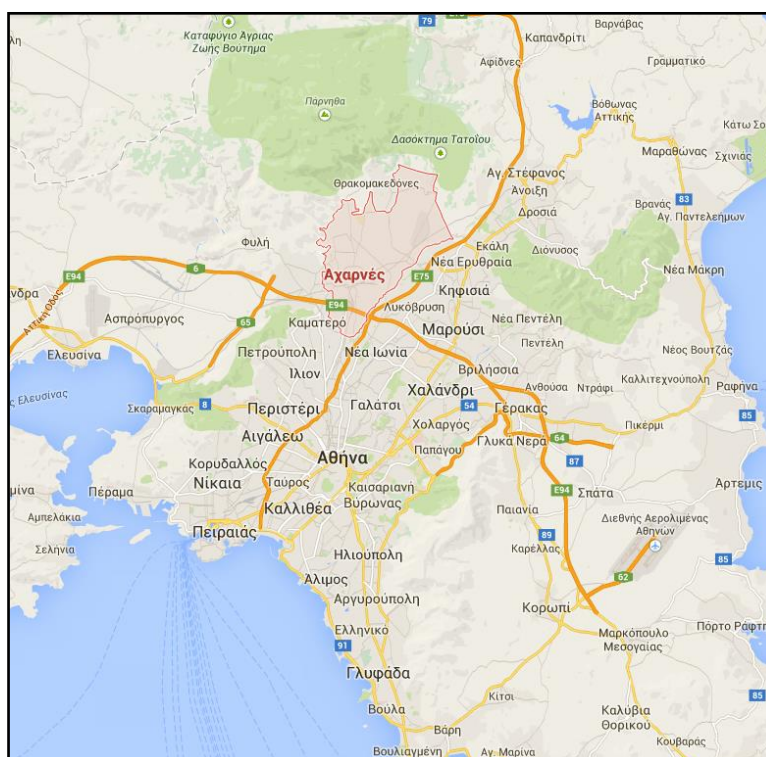
Η επιθυμία για κατάκτηση κι η επίτευξη ενός συλλογικού σκοπού, δεν αρκεί για την δημιουργία της ομάδας και τη διασφάλιση της συνοχής της. Τα άτομα είναι πρόθυμα να συμπράξουν, γνωρίζοντας εκ των προτέρων ότι ο όφελος για τα ίδια θα είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Η εθελοντική συμμετοχή κι όχι η καταναγκαστική, υποχρεωτική, επενεργεί θετικά στην αποφυγή παραβιάσεων των κανόνων που θέτει η κοινή ιδιοκτησία. Το χαρακτηριστικό της συλλογικής σχεδίασης και της κοινής αποδοχής επιτρέπει τον καλό συντονισμό της ομάδας. Η αμοιβαιότητα που είναι εγγενής στη συλλογική δράση αποτελεί το στοιχείο που διασφαλίζει τις συμφωνίες κοινής ιδιοκτησίας.

2. ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΧΑΡΝΩΝ

Στο δεύτερο μέρος, για την υλοποίηση των στόχων και τη διαμόρφωση του στρατηγικού σχεδιασμού, προηγήθηκε η ανάγνωση – απεικόνιση της περιοχής μελέτης

Παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά (δεδομένα) του δήμου, τα οποία προέκυψαν από την ανάγνωση – απεικόνιση της περιοχή μελέτης, μέσω επίσκεψης, από τη συλλογή υλικού (ιστορικά και λοιπά στοιχεία), καθώς και από την μελέτη και εξαγωγή βασικών αρχών σχεδιασμού των εργασιών των προηγούμενων ετών, την οποία θεωρούμε ως πολύτιμη ιστορική μνήμη. Επίσης απεικονίστηκαν οι υφιστάμενες δράσεις των φορέων και των ενεργών πολιτών σε σημεία της περιοχής που κρίθηκαν ιδιαίτερου ενδιαφέροντος.

2.1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ³

Εικόνα 1: Η θέση του Δήμου Αχαρνών στο Λεκανοπέδιο

Με την διοικητική μεταρρύθμιση του Καλλικράτη (ν. 3852/2010), ο Δ. Αχαρνών συνενώθηκε με τον Δ. Θρακομακεδόνων και αποτελεί ένα από τους μεγαλύτερους δήμους της Αττικής, με πληθυσμό 106.946 κατοίκους. Βρίσκεται στην ΒΔ, πλευρά του νομού, στις παρυφές της Πάρνηθας, η οποία αποτελεί και μέρος του, και γειτνιάζει με τους δήμους Αυλώνας (βόρεια), Κοινότητα Αφιδών - Κιούρκα, Αγίου Στεφάνου, Κρουονερίου, Εκάλης, Νέας Ερυθραίας, Κηφισιάς και Μεταμόρφωσης (ανατολικά), Αγίων Αναργύρων και Καματερού (νότια), Ζεφυρίου, Άνω Λιοσίων και Φυλής (δυτικά).

Το βόρειο τμήμα του δήμου ορίζεται από τον ορεινό όγκο της Πάρνηθας, ενώ διατρέχεται από δύο μεγάλους οδικούς άξονες: την Εθνική Οδό και την Αττική οδό, που τον

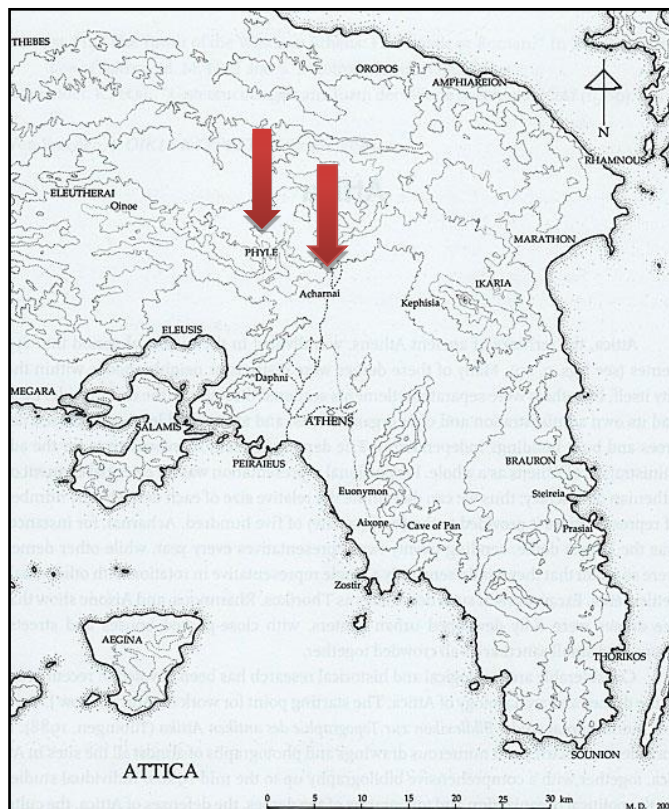
³ Από την επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Αχαρνών

χωρίζουν σε τέσσερα μέρη. Επιπλέον, αποτελεί σιδηροδρομικό κόμβο, με το Σιδηροδρομικό Κέντρο Αχαρνών και τον Σταθμό Δεκελείας.

2.2. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Με την επικράτηση του **Κλεισθένη** στην Αθήνα (508 π.Χ), οι Αχαρνεί υπαχθήκαν στην Οινηίδα φυλή. Όπως μαρτυρούν και τα αρχαιολογικά ευρήματα, το κέντρο του Δήμου βρισκόταν στην σημερινή θέση Αυλίζα, μεταξύ των λόφων του Προφήτη Ηλία και των Σαράντα Μαρτύρων.

Η περιοχή βρισκόταν στο βόρειο άκρο της Αθηναϊκής πεδιάδας και πάνω στις κύριες οδικές αρτηρίες που οδηγούσαν προς το Θριάσιο Πεδίο, τη Μεγαρίδα και τη Βοιωτία. Λόγω της κύριας στρατηγικής γεωφυσικής θέσης του, ο δήμος αποτέλεσε έναν από τους κύριους προμαχώνες της Αθήνας και έπαιξε σημαντικό ρόλο σε μερικές από τις μεγαλύτερες συγκρούσεις της αρχαίας ιστορίας, όπως τον Πελοποννησιακό Πόλεμο. Η **κομβική θέση** της περιοχής, ενισχύεται από την ύπαρξη φρυκτωριών, και από την εγκατάσταση σε αυτήν των αλβανικών φυλών (αρχικά μισθοφόροι) κατά την πρώτη τους εποίκηση στην Αττική τον 12ο αι.

Εικόνα 2: Χάρτης της Αττικής με τις σπουδαιότερες οχυρωματικά θέσεις της Αττικής

Αχαρναί και Φυλή, αποτελούν σημαντικές **οχυρωματικές** θέσεις. Μέσω της οδού Αχαρνών εξασφάλιζαν την προστασία αλλά και την πρόσβαση στην Πάρνηθα, με το βορινό λεκανοπέδιο της Αττικής και από εκεί προς την Χαλκίδα και την υπόλοιπη ενδοχώρα.

Η σημερινή θέση του Τατοΐου ταυτίζεται με την θέση του αρχαίου δήμου της **Δεκελείας**. Η θέση στην κορυφή του λόφου, δίνει μία πανοραμική άποψη του συνόλου του

λεκανοπεδίου έως την θάλασσα, μέρος της πεδιάδας των Μεσογείων, μέρος του Θριασείου πεδίου και της Σαλαμίνας, καθώς και μία από τις κύριες προσβάσεις προς την Βοιωτία και την Εύβοια. Κάποια κατάλοιπα των αρχαίων **οχυρώσεων** που σώζονται προσέδωσαν στο ύψωμα αυτό το νεώτερο όνομά του: Παλαιόκαστρο. Στο Κατσιμίδι, σώζεται η βάση μιας **φρουκτωρίας** του Δ' αιώνα πΧ.

Στο πλάτωμα του Αγίου Βλάση ήταν η συμβολή των οδών που οδηγούσαν στην Εύβοια – Βοιωτία και στην Πάρνηθα, ενώ ακριβώς απέναντι, στον λοφίσκο της Αγίας Παρασκευής, ήταν το διοικητικό κέντρο επί **τουρκοκρατίας**.

Κατά την **οθωμανική** περίοδο, οι ντόπιοι χώριζαν την Αττική σε τέσσερις περιφέρειες: Τα Μεσόγεια, το Κατάδεμα, την Ελευσίνα και την περιοχή της πόλης των Αθηνών. **Κατάδεμα** ονομάζονταν η περιοχή στα βόρεια της Αθήνας, όπου και οι σημερινές περιοχές των Λιοσίων, της Χασιάς και του Καματερού.

Από τα επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Πολιτισμού διαπιστώνουμε ότι υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός κηρυγμένων μνημείων (βλ. παράρτημα). Η χρονολόγηση των μνημείων εκτινεται σε βάθος χρόνου: από την αρχαιότερα (θολωτός μυκηναϊκός τάφος, τάφος του Σοφοκλή) έως και την σύγχρονη ιστορία (Τατόι, Μοντ Παρνές). Στον κατάλογο των μνημείων αυτών συμπεριλαμβάνονται και μνημεία τα οποία δεν αποτελούν στοιχεία σημαντικής αρχιτεκτονικής ως προς τα οικοδομικά στοιχεία τους, αλλά «διότι είναι σημαντικό και μοναδικό για την περιοχή κτίριο, άμεσα συνδεδεμένο με τις μνήμες των κατοίκων της περιοχής».

2.3. ΟΙ ΣΥΝΔΕΞΕΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΧΩΡΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Υφίστανται **ιστορικά** δύο **συνδέσεις** με την πόλη των Αθηνών. Αυτές είναι:

2.3.1. Η Αχαρνική Οδός

Η οδός Αχαρνών, που συνδέει την Αθήνα με τις Αχαρνές, μέσω της Αχαρνικής Πύλης του Θεμιστόκλειου Τείχους (μετέπειτα ονομαζόμενης στο τείχος του Χασεκή «Μενιδόπορτα ή Αγίων Αποστόλων»). Από εκεί ξεκινούσε ο δρόμος για το Μενίδι και μετά την Εύβοια, γι' αυτό στα τουρκικά λεγόταν Egriboz (Εύριπος)

2.3.2. Το Αδριάνειο Υδραγωγείο - Αρχαιικός Οχετός

Το **Αδριάνειο Υδραγωγείο**, ως ίχνος και μνήμη, διατηρήθηκε σε λειτουργία μέχρι το μέσον του 20ου αι.

Αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα έργα κοινής ωφέλειας της **ρωμαϊκής εποχής** στην Αθήνα, και υδροδοτούσε την Αθήνα από το 140 μ. Χ., οπότε και τελείωσε η κατασκευή του, μέχρι και τις αρχές του 20ου αιώνα. Κατασκευάστηκε από τον Ρωμαίο αυτοκράτορα Αδριανό (117-138 μ. Χ.) και αποπερατώθηκε από το διάδοχό του Αντωνίνο Πίο (138-161 μ. Χ.). Ο κεντρικός κλάδος του Αδριάνειου Υδραγωγείου, είχε μήκος 25.957 μ. και άρχιζε δυτικά από το σημερινό αεροδρόμιο της Δεκελείας και τελείωνε στη δεξαμενή του Κολωνακίου. Ο Αχαρνικός Οχετός αποτελεί τμήμα του και χρονολογείται από τον 4^ο αι. πΧ

Σημαντικό στοιχείο για την ομάδα μελέτης είναι η ιστορική σύνδεση του Δήμου Αχαρνών με την πόλη των Αθηνών, μέσω του Αδριάνειου και της Αχαρνικής Οδού.

Εικόνα 3: Η Αχαρνική Οδός σήμερα, στην συμβολή της με το Θεμιστόκλειο τείχος. (Πλατεία Κοτζιά, πηγή: προσωπικό αρχείο)

Εικόνα 4: Το αδριάνειο Υδραγωγείο σε εφαρμογή στο google earth (πηγή: στοιχεία μαθήματος)

Εικόνα 5: Η Αχαρνική οδός και το Αδριάνειο Υδραγωγείο

2.4. ΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

Η αδιάλειπτη κατοίκηση του Δήμου Αχαρνών από την αρχαιότητα έως σήμερα είχε σαν αποτέλεσμα την δημιουργία πληθώρας «υλικών» και «άυλων» μνημείων. Στα παραπάνω στοιχεία πρέπει να προστεθούν και οι αξιόλογοι φυσικοί πόροι της Πάρνηθας και του Κηφισού γιατί, κατά την γνώμη της ομάδας εργασίας το περιβάλλον και η προστασία του αποτελούν δείκτες πολιτισμού.

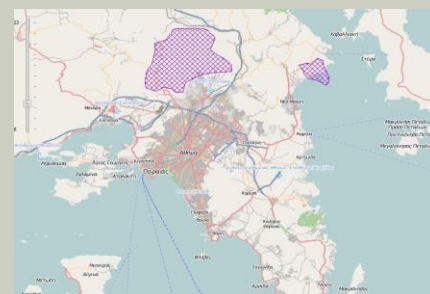
Η θέση που καταλαμβάνει ο Δήμος Αχαρνών, δηλαδή η γειτνίασή του με την Πάρνηθα και το ρέμα του Κηφισού, αποτελούν αναμφισβήτητα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα του. Κατά την γνώμη της ομάδας εργασίας το περιβάλλον και η προστασία του αποτελούν στοιχεία ιστορικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

2.4.1. Η Πάρνηθα

Η περιοχή της Πάρνηθας εκτός από ένα σημαντικό τοπίο αποτελεί για την Αττική πνεύμονα πρασίνου. Η ιδιαίτερη αυτή σημασία φαίνεται στην ανακήρυξη της περιοχής ως προστατευόμενης, και την ίδρυση Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας.

Ο Εθνικός Δρυμός Πάρνηθας χαρακτηρίζεται από πληθώρα πολιτισμικών στοιχείων. Το σημαντικότερο ιστορικό μνημείο της περιοχής αποτελεί το παλάτι στο Τατόι και τα σπουδαιότερα αρχαιολογικά μνημεία του είναι το κάστρο της Φυλής και το σπήλαιο του Πανός. Επίσης στην δυτική και νοτιοδυτική πλευρά του που επικρατεί ο ασβεστόλιθος υπάρχουν αρκετά σπήλαια και βάραθρα τα σημαντικότερα των οποίων είναι: 1) Το σπήλαιο της Αγίας Τριάδας, 2) Το βάραθρο κορυφής Κεραμίδι 3) Το βάραθρο Ταμιλθίου 4) Το βάραθρο Γκούρας 5) Το βάραθρο της Ιεράς Μονής Κλειστών 6) Το σπηλαιοβάραθρο-καταβόθρα Δεκελείας και 7) Το σπηλαιοβάραθρο Νταβέλη.

Εξίσου σημαντικό χαρακτηριστικό, θρησκευτικό περιεχομένου, της Πάρνηθας, είναι τα διάφορα μοναστήρια. Τα σπουδαιότερα από αυτά είναι: 1) Το μοναστήρι της Κοιμήσεως Θεοτόκου Κλειστών 2) Το μοναστήρι του Αγίου Κυπριανού και Ιουστίνης 3) Το μοναστήρι της Γεννήσεως Θεοτόκου και 4) Το μοναστήρι Αγίας Παρασκευής. Επίσης υπάρχουν και πολλά ερημοκλήσια τα οποία είναι: 1) Δίπλα σε πηγές: Αγ. Πέτρος στη Μόλα, Αγ. Γεώργιος στο κεραμίδι, Αγ. Παρασκευή στο Ρουμάνι, Αγ. Παρασκευή στην πηγή Φυλής, Αγ. Μερκούριος και Αγ. Τριάδα στα ανατολικά της. 2) Δίπλα σε πηγάδι: Αγ. Τριάδα Αυλώνας, Αγ. Νικόλαος στο Λοιμικό.

Εικόνα 6: Προστατευόμενες Περιοχές Αττικής (πηγή: ανοικτά δεδομένα, ΥΠΕΚΑ)

Εικόνα 7: Natura Αττική (πηγή: ανοικτά δεδομένα, ΥΠΕΚΑ)

2.4.2. Ο ποταμός Κηφισός

Ο ποταμός Κηφισός στην αρχαιότητα θεωρούνταν ως τοπική θεότητα και σύμφωνα με τη μυθολογία, η εγγονή του έγινε σύζυγος του Βασιλιά των Αθηνών Ερεχθεία. Παριστάνεται δε στην αριστερή άκρη του αετώματος του Παρθενώνα.

Έβρεχε το δυτικό και μεγαλύτερο τμήμα της Αττικής πεδιάδας, και είχε τις πηγές του στους πρόποδες της Πάρνηθος στα βόρεια και συνέχιζε την πορεία του για 27 χλμ., έως ότου εκχυνόταν στον Φαληρικό Κόλπο. Σε αυτόν εξέβαλαν όλοι οι άλλοι ποταμοί του λεκανοπεδίου (Ιλισός, Ηριδανός, Κυκλοβόρος και Σκίρος), δημιουργώντας έτσι την εύφορη κοιλάδα του, γνωστή ως Ελαιώνας των Αθηνών. Η καλλιέργεια της ελιάς συνυπήρχε με τους αμπελώνες και σε περιπτώσεις με τους σιτοβολώνες. Οι παραγωγικές περιοχές των Αχαρνών και των Μεσογείων, τροφοδοτούσαν την Αττική μέχρι και τον 20ο αι. Η περιοχή της Πάρνηθας επιπλέον της ελιάς, του κρασιού και των λαχανικών, προμήθευε και με κάρβουνα ή καυσόξυλα.

Πολλά από τα νερά του Κηφισού τα εκμεταλλεύονταν οι τότε κάτοικοι με υδατοφράγματα και με मुλαύλακες, που κινούσαν τους 18 υδρόμυλους που βρίσκονταν στην πορεία του. Στον επάνω ρου του ποταμού οι αρχαίοι είχαν κατασκευάσει υδροφράκτη για τη συλλογή του νερού και εκεί οι Ρωμαίοι κατασκεύασαν την αρχή του Αδριάνειου υδραγωγείου.

Στην πορεία του ο Κηφισός είναι αποδέκτης της παροχής ενός σημαντικού αριθμού συμβαλλόντων κλάδων και ρεμάτων όπως της Εσχατιάς, της Βαρυμπόμπης και Χελιδονούς.

Σήμερα, το τελευταίο αυτό ποτάμι του λεκανοπεδίου διατηρεί ακόμη μέρος από την ομορφιά του στα ανάντη του εγκιβωτισμού του. Ο Κηφισός, από την Πάρνηθα μέχρι τη Μεταμόρφωση είναι ακόμη ποτάμι. Η κοίτη του εδώ, είναι γεμάτη πλατάνια, θάμνοι με βατομουριές, καλαμιές και σχίνα που σχηματίζουν πυκνή βλάστηση. Ωστόσο, από τη Μεταμόρφωση και κατόντη είναι ένας οχετός λυμάτων και αποβλήτων της μεγαλούπολης.

Το 2011 καταργήθηκε ο φορέας ανάπλασης και διαχείρισης του ποταμού Κηφισού, και συγχωνεύτηκε με τον Οργανισμό του Πάρκου Αντώνης Τρίτσης και με τον Οργανισμό για την προστασία του Ελαιώνα. Δημιουργήθηκε ένας νέος φορέας με την επωνυμία «Μητροπολιτικός Φορέας Ανάπλασης και Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Αττικής ΝΠΙΔ».

Εικόνα 8: Ο ποταμός Κηφισός στο αέτωμα του Παρθενώνα (πηγή: Βρετανικό Μουσείο)

Εικόνα 9: Υδρόμυλος, Ιωνίας 139¹

Εικόνα 10: Λίθινη Γέφυρα, Λεωφ. Τατοίου¹

νέος φορέας με την επωνυμία Προστατευόμενων Περιοχών Αττικής

2.4.3. Τα ρέματα

Το ρέμα της Εσχατιάς

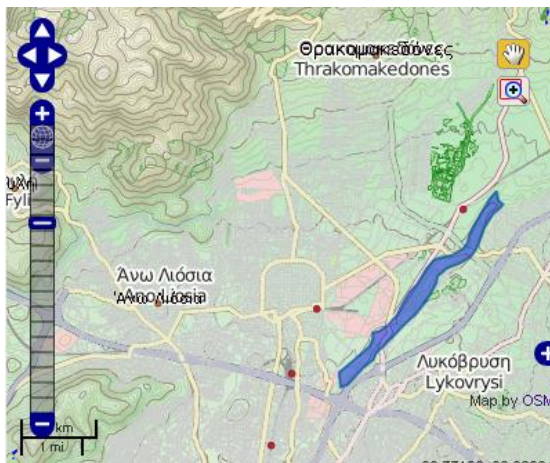
Το ρέμα Εσχατιάς αποτελεί το βασικό αποδέκτη ομβρίων της λεκάνης απορροής έξι δήμων (Αχαρνών, Ζεφυρίου, Καματερού, Ιλίου, Αγίων Αναργύρων και Περιστερίου) και τον κύριο αποδέκτη ομβρίων της λεκάνης απορροής των Δήμων Φυλής, Ανω Λιοσίων και Πετρούπολης, με συνολική έκταση λεκάνης απορροής 90 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Λόγω της συχνής υπερχειλίσης του βρίσκεται συχνά στο επίκεντρο της δημόσιας συζήτησης. Η διευθέτηση του έχει ενταχθεί σε κοινοτικό πρόγραμμα.

Το ρέμα της Χελιδονούς

Εικόνα 11: Η Παναγιά της Χελιδονούς,

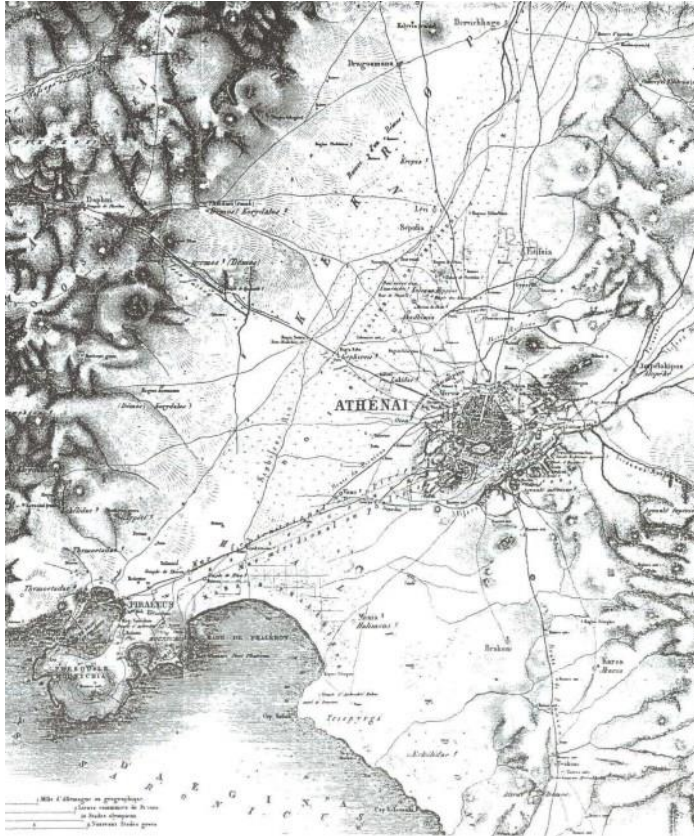
Το μεγαλύτερο τμήμα του ρέματος ανήκει στον Δήμο Κηφισιάς, αλλά η εγγύτητα του με τον σιδηροδρομικό σταθμό της Δεκέλειας διευκολύνει την πρόσβασή του. Δίπλα στο ομώνυμο ρέμα βρίσκεται το παρεκκλήσι της Παναγιάς της Χελιδονούς με τα περίφημα πλατάνια. Επίσης το κοντινό μικρό σπήλαιο υπήρξε στην αρχαιότητα χώρος λατρείας των Νυμφών, του τραγοπόδαρου Πάνα και της θεάς Αρτέμιδος.

Εικόνα 12: Το ρέμα της Χελιδονούς

2.4.4. Ο Ελαιώνας

Ο Ελαιώνας, μαζί με τα Μεσόγεια, ήταν οι παραγωγικές περιοχές της Αττικής μέχρι και τα μέσα του 20ού αι. Στα τελευταία χρόνια της οθωμανικής κυριαρχίας της χώρας, οι διηγήσεις των περιηγητών περιγράφουν ένα ειδυλλιακό τοπίο. Ο John Hobhouse, κάνοντας Ένα ταξίδι στην Αλβανία και άλλες επαρχίες της Τουρκίας στην Ευρώπη ... έως την Κωνσταντινούπολη, μαζί με τον Λόρδο Βύρωνα, το 1809, γράφει: «οι σύγχρονοι Αθηναίοι [...] μετρούν σχεδόν χίλιους κήπους στην περιφέρεια της μικρής τους περιοχής [...] οι περισσότεροι από αυτούς βρίσκονται στη μακριά σειρά ελαιόδεντρων που αποτελούν το δυτικό όριο της πεδιάδας της Αθήνας».

Εικόνα 13: 1837, χάρτης της Αττικής του J.A. Sommer, μηχανικού γεωγράφου της βαυαρικής αυλής

Το 1837, στον χάρτη του J.A. Sommer, μηχανικού γεωγράφου της βαυαρικής αυλής, βλέπουμε καθαρά την έκταση που καταλαμβάνει ο Ελαιώνας, τα έλη των εκβολών Κηφισού και Ιλισσού, τα ερείπια του Σταδίου, και οι εξοχικές τοποθεσίες των Αμπελοκήπων, του Κολωνού, των Πατησίων.

2.5.ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

Σημαντικό για την ομάδα μελέτης είναι η ένταξη των παραπάνω μνημείων στην καθημερινότητα των κατοίκων μέσω και της εκπαίδευσης. Τα φυσικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά ενός τόπου εμπνέουν και καθορίζουν το περιεχόμενο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Η ανάγκη του σύγχρονου ανθρώπου για επαφή με τις ιστορικές μνήμες του παρελθόντος, είναι επιτακτική στις ημέρες μας όχι μόνο λόγω της ταχύτητας της σύγχρονης ζωής, αλλά και για τον επαναπροσδιορισμό της χαμένης εθνικής ταυτότητας.

2.5.1. Μυκηναϊκός θολωτός Τάφος

Στις Αχαρνές βρίσκεται ο επιβλητικότερος και ο καλύτερα διατηρημένος μυκηναϊκός θολωτός τάφος της Αττικής. Ανακαλύφθηκε στα 1879 από Γερμανούς αρχαιολόγους, στην πλαγιά τεχνητού λόφου, και χρονολογείται στην ΥΕ ΙΙΙ εποχή (14ος -13ος αι. π.Χ). Αποτελείται από το δρόμο, δηλαδή το διάδρομο που οδηγούσε στον τάφο, το στόμιο και το θάλαμο. Είναι υπόγειος, κτισμένος με σχετικά μικρές πέτρες ακανόνιστου σχήματος. Το σχήμα του θαλάμου είναι κωνικό με κυρτά τοιχώματα και θυμίζει τεράστια κυψέλη.

Πάνω από το υπέρθυρο σε αντίθεση με άλλους θολωτούς, όπου υπάρχει το ανακουφιστικό τρίγωνο (ένα κενό δηλ. τριγωνικό τμήμα), χρησιμοποιήθηκαν τέσσερις μικρότεροι, αδούλευτοι ογκόλιθοι, παράλληλοι μεταξύ τους και με μικρά κενά ενδιάμεσα. Εξωτερικά η θόλος καλύπτεται με χώμα ώστε να σχηματιστεί ένα είδος τύμβου.

Τα ευρήματα του θολωτού τάφου βρίσκονται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, ένα πλήθος πήλινων και λίθινων αγγείων, χάλκινα όπλα, ελεφάντινα αντικείμενα, σφραγιδόλιθοι, κοσμήματα από χρυσό, άργυρο, χαλκό, υαλόμαζα και φαγεντιανή. Το είδος του τάφου και τα πολυάριθμα ευρήματά του, πιστοποιούν ότι πρόκειται για τον τάφο σημαντικού προσώπου της περιοχής, με οικονομική ευρωστία, και υψηλό επίπεδο πολιτισμού και κοινωνικής θέσης.

Σημαντικό για την ομάδα μελέτης είναι η γειτνίασή του με το φυσικό τοπίο του Κηφισού.

Εικόνα 14: Μυκηναϊκός θολωτός τάφος στον Κόκκινο Μύλο (πηγή: <http://www.acharnes.gr>)

2.5.2. Αρχαίο Θέατρο Ναός Ιππίας Αθηνάς

Το θέατρο των Αχαρνών αποτελεί σημαντικό εύρημα διεθνούς σημασίας. Είναι ένα από τα **επτά θέατρα⁴ περιφερειακών δήμων της Αττικής** από τα οποία σώζονται κατάλοιπά τους. Βρίσκεται στην οδό Σαλαμίνας στη θέση Κάραβος. Χρονολογείται πιθανότατα στον 4ο αιώνα π.Χ. και ήταν ένα από τα πιο σημαντικά δημόσια οικοδομήματα της πόλης. Σε αυτό δίνονταν θεατρικές παραστάσεις κατά τη διάρκεια διάφορων θρησκευτικών γιορτών. Το θέατρο σταμάτησε να χρησιμοποιείται και με το πέρασμα του χρόνου καλύφθηκε σιγά-σιγά με χώματα. Στα νεότερα χρόνια επάνω στο καλυμμένο με χώματα θέατρο χτίστηκαν σπιτία.

Ακριβώς δίπλα στο αρχαίο θέατρο εντόπισαν οι ανασκαφές τον ναό της Ιππίας Αθηνάς, η οποία λατρευόταν στον αρχαίο δήμο των Αχαρνών Αττικής. Η θέση του σε συνδυασμό με τη θέση του αρχαίου θεάτρου, μαρτυρεί ότι το κέντρο του αρχαίου δήμου βρισκόταν ακριβώς εκεί.

Σημαντικό για την ομάδα μελέτης είναι η ανάδειξη του δημόσιου χώρου γύρω από αυτό.

2.5.3. Τύμβος της Καμβέζας ή Τύμβος του

Σοφοκλή

Ο επονομαζόμενος «Τύμβος του Σοφοκλή» βρίσκεται βόρεια των Αχαρνών, πάνω από την πλατεία της σημερινής Βαρυμπόμπης, στη θέση Μεγάλη Βρύση ή Παναγίτσα. Είναι γνωστός ως τύμβος της Καμβέζας, ανασκάφηκε το 1888 επί Γεωργίου Β' από τον διευθυντή των Βασιλικών Κτημάτων του Τατοΐου L. Muentzer και είναι κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος.

2.5.4. Ρωμαϊκή Αγορά

Στην περιοχή των Αχαρνών έχουν βρεθεί αρκετές ρωμαϊκές αγροικίες. Από τις καλύτερα διατηρημένες είναι αυτή στην περιοχή Μονομάτι (Αυλίζα). Πρόκειται για μεγάλες μονώροφες ή διώροφες κατοικίες με πολλά δωμάτια, εργαστηριακούς χώρους, αποθήκες κ.α. Οι μεγάλες αυτές εγκαταστάσεις αποτελούσαν αυτοδύναμες αγροτικές μονάδες και συχνά είχαν στις εγκαταστάσεις τους και λουτρά (βαλάνεια).

Εικόνα 15: Αρχαίο θέατρο Αχαρνών (πηγή: <http://www.acharnes.gr>)

Εικόνα 16: Τύμβος του Σοφοκλή στην Βαρυμπόμπη (πηγή: <http://www.acharnes.gr>)

Εικόνα 17: Ρωμαϊκή Αγορά. (πηγή: <http://www.acharnes.gr>)

⁴ Τα άλλα έξι ανήκουν στους αρχαίους δήμους του Πειραιά, του Θορικού, του Αλιμούντα, του Ευωνύμου, του Ραμνούντα και του Ικαρίου.

2.6. ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ

ΧΩΡΟΙ⁵

Οι ναοί της περιοχής καλύπτουν χρονικά μια μεγάλη περίοδο- από το 13ο αιώνα μ.Χ. έως και τις αρχές του 19ου αιώνα μ.Χ., στοιχείο που καταδεικνύει τη συνεχή κατοίκηση και χρήση του χώρου, σε όλη τη διάρκεια της υστεροβυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου.

Στο κέντρο του Δήμου, βρίσκονται οι ακόλουθοι:

Σαράντα Μάρτυρες, Μεταβυζαντινός.

Ο ναός είναι τετρακίονιος με τρούλο. Η χρονολόγηση του ανάγεται στους χρόνους της τουρκοκρατίας όπως επιβεβαιώνεται από χάρτες του 19ου αιώνα.

Σημαντικό στοιχείο είναι η συνύπαρξη αρκετών ναών με το φυσικό τοπίο. Ενδεικτικά αναφέρουμε τον μεταβυζαντινό ναό της Ζωοδόχου Πηγής στην Γκατζανά την Η Αγία Τριάδα στην Πάρνηθα, (κηρυγμένος ναός της υστεροβυζαντινής περιόδου), τον Προφήτη Ηλίας. (Μεταβυζαντινός). Τον Αγ. Βλασίο στην Κεντρική Πλατεία.

Εικόνα 18: Ναοί της περιοχής. (πηγή: <http://www.acharnes.gr>)

⁵

<https://arxaiologikoacharnes.wordpress.com/2014/01/20/%CE%B2%CF%85%CE%B6%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BD%CE%AC-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B2%CF%85%CE%B6%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BD%CE%AC-%CE%BC%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CE%B1/>

ΕΜΠ – Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών – ΔΠΜΣ Πολεοδομία και Χωροταξία 2014 - 2015

Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου σχεδιασμού στο Δήμο Αχαρνών με άξονα την ιστορία και τον πολιτισμό

Άλκηστη – Ελένη Βικτωράτου, Καλλιόπη Ι. Κατσικαβέλη, Ελισάβετ Παπαγεωργίου
Σελίδα 21 από 64

2.7. ΤΑ ΝΕΩΤΕΡΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

Τα σημαντικότερα νεώτερα μνημεία της περιοχής είναι το συγκρότημα του πρώην βασιλικού ανακτόρου του Τατοΐου και το συγκρότημα του Mont Parnes, καθώς και τα κηρυγμένα από το υπουργείο πολιτισμού που αναφέρονται στο παράρτημα. Σημαντικά μνημεία θεωρούμε επίσης τους δύο σιδηροδρομικούς σταθμούς.

2.7.1. Τατόι⁶

Το Τατόι βρίσκεται στην νοτιοανατολική πλαγιά της Πάρνηθας, και καλύπτει, κατά προσέγγιση, την επικράτεια του αρχαίου δήμου της Δεκέλειας. Η θέση ήταν κομβική για την εδραίωση της οχυρωματικής σημασίας του δήμου (πανοραμική ορατότητα, έλεγχος της πρόσβασης προς Βοιωτία και Εύβοια)

Εικόνα 19: Χάρτης του συγκροτήματος του πρώην βασιλικού ανακτόρου του Τατοΐου (πηγή: <http://www.tatoi.org>)

Τα τρία οθωμανικά τσιφλίκια (Τατόι, Μαχούνια και Λιόπεσι) συνενώθηκαν το 1835 από τον Σκαρλάτο Σούτσο. Το 1872 ο β. Γεώργιος Α' αγοράζει την περιοχή για να ανοικοδομήσει τα θερινά ανάκτορα. (Αρχιτέκτων: Ερνέστος Τσίλερ)

Το 2003, τα 42.000 στρέμματα του Τατοΐου πέρασαν στον έλεγχο του Ελληνικού Δημοσίου, έναντι αντίτιμου 13,2 εκ. € Το πρώην Βασιλικό Κτήμα Τατοΐου, διαιρείται σε τρεις αυτόνομες και αυτοτελείς ενότητες: Την Ανακτορική, την Διοικητική και το «Χωριό» ή αλλιώς

⁶ http://www.tatoi.org/?page_id=69

την Γεωκτηνοτροφική/Οικιστική ενότητα. Ξεχωριστή ενότητα του Κτήματος αποτελεί το Βασιλικό Κοιμητήριο.

Εικόνα 20: Το κύριο ανάκτορο (πηγή: <http://www.tatoi.org>)

Αυτές τις ημέρες τίθεται σε διαβούλευση η πρόταση του υπουργείου Περιβάλλοντος που προβλέπει τη μετατροπή του κτήματος σε πάρκο αναψυχής. Το σχέδιο προβλέπει, μεταξύ άλλων, την αναβίωση του αγροτικού χαρακτήρα του κτήματος, τη δημιουργία πέντε εστιατορίων, τη μετατροπή του κεντρικού ανακτόρου σε μουσείο, τη δημιουργία θεματικών χώρων, όπως αυτός με θέμα το σιδηρόδρομο στο Παλαιομπάφι, περίπτερα ενοικίασης ποδηλάτων και περίπτερα περιβαλλοντικής και ιστορικής ενημέρωσης.

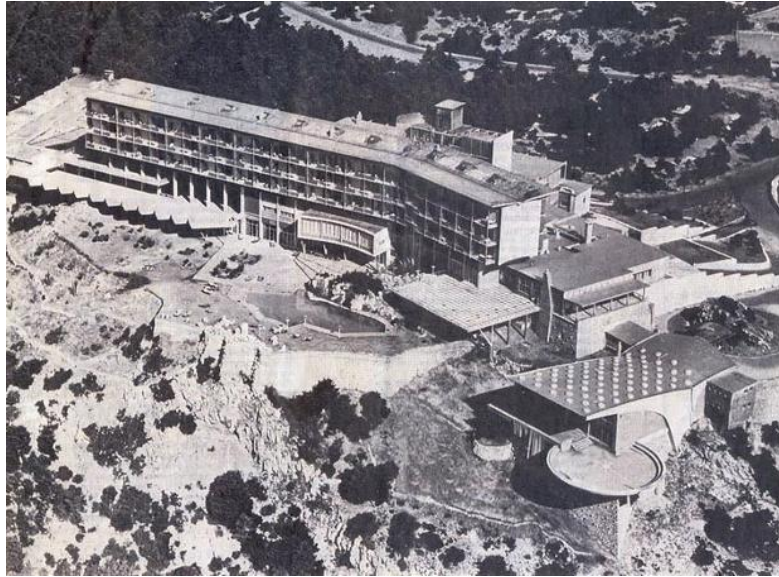
2.7.2. Mont Parnes⁷

Το Mont Parnes (Βουνό Πάρνηθα στα γαλλικά) είναι ένα ξενοδοχειακό συγκρότημα στην Πάρνηθα με μεγάλη ιστορία, που σήμερα λειτουργεί αποκλειστικά ως καζίνο. Η ανάθεση της μελέτης της κυρίως ξενοδοχειακής μονάδας ανατέθηκε στον διακεκριμένο έλληνα αρχιτέκτονα Παύλο Μυλωνά την άνοιξη του 1958 και στα τέλη του 1959 είχε αρχίσει η ανοικοδόμηση. Το έργο από την πρώτη στιγμή απέκτησε ένθερμους υποστηρικτές και φανατικούς πολέμιους. Οι μεν το χαρακτήριζαν «μεγαλειώδες» («ίσως η υπερμοντέρνα εξωτερική όψη του, το κάνει να μοιάζει με αεριωθούμενο έτοιμο για απογείωση» έγραψε ένας δημοσιογράφος), οι δε «έκτρωμα». Για την επιλογή της τοποθεσίας του νέου

⁷ Στοιχεία από:

<http://www.greekarchitects.gr/ar/%CE%B1%CF%81%CF%87%CE%B9%CF%84%CE%B5%CE%BA%CF%84%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B5%CF%82-%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%82/%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CE%B9%CF%80%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%83%CF%84%CE%BF-mont-parne.s.-%CE%B2-%CE%BC%CE%AD%CF%81%CE%BF%CF%82-id4461> (πρόσβαση: 08.06.2015)

Ξενοδοχείου κρίθηκε ότι η γειτνίασή του με την πρωτεύουσα θα εξασφάλιζε πελατεία τέτοια, που θα μπορούσε να το καταστήσει πυρήνα ενός ευρύτερου κέντρου ορεινών δραστηριοτήτων στο βουνό της Αττικής.

Εικόνα 21: Το συγκρότημα Mon Parnes (πηγή: <http://www.sansimera.gr/articles/401>)

Η λειτουργία του καζίνο ξεκίνησε το 1969 με στόχο την βιωσιμότητα της επιχείρησης. Στις αρχές της δεκαετίας του 1970 γίνονται μετατροπές και επεκτάσεις στο συγκρότημα (αρχιτεκτονικό γραφείο Σκρουμπέλου) που αλλάζουν τη φυσιογνωμία του αρχικού σχεδιασμού. Η πρόσβαση γινόταν οδικώς μέχρι το 1972 που αποφασίστηκε να φτιαχτεί το τελεφερίκ που θα συνέδεε το ξενοδοχείο με το τέλος της λεωφόρος Πάρνηθος.

Το 2000 η ιδιοκτησία πέρασε στα Ε.Τ.Α και το 2010 αναγγέλθηκε η κατεδάφισή του ιστορικού Mont Parnes και η ανέγερση νέου στα ίδια τετραγωνικά και όγκο. Σημειώνουμε ότι το Mont Parnes δεν έχει κριθεί διατηρητέο από το συμβούλιο νεώτερων μνημείων.

Ταινίες που γυρίστηκαν στο Τατόι:
Παντελή Βούλγαρη: «Ελευθέριος Βενιζέλος 1910 – 1927» (1980)

Ταινίες που γυρίστηκαν στο Mont Parnes¹ :

-Ο Εμίρης και ο κακομοίρης, 1964 (Φωτόπουλος, Πάτζας)

-Γιε μου υιε μου, 1965 (Κωνσταντάρας, Καράς, Κοντού)

-Ο άνθρωπος για όλες τις δουλειές, 1966 (Κωνσταντίνου)

-Ψυχή και σώμα, 1974 (Πρέκας, Τσοπέη)

-Οι φανταρίνες, 1977 (Βλαχοπούλου, Ηλιόπουλος)

-Νόνα, 1981 (Σ. Μουστάκας)

-Το μαύρο γάλα. 1999 (Ιεροκλής Μιχαηλίδης, Μυρτώ Αλικάκη)

2.7.3. Ο Σιδηροδρομικός Σταθμός Δεκελείας

Ο Σιδηροδρομικός Σταθμός Δεκελείας εγκαινιάστηκε στις 8 Μαρτίου 1904 και οφείλει την ονομασία του στην περιοχή που εξυπηρετεί, τη Δεκέλεια Αττικής. Διαθέτει δύο πλευρικές αποβάθρες και επιμελημένο κτίριο, ανώτερο των κανονικών αναγκών της κίνησης που εξυπηρετεί, καθώς εξυπηρετούσε επίσης τα θερινά βασιλικά ανάκτορα Δεκελείας (Τατοΐου). Ο σταθμός ήταν αρχικά γνωστός με την ονομασία Τατοί, από το όνομα του κτήματος όπου κτίσθηκαν τα ανάκτορα.

2.7.4. Σιδηροδρομικός Σταθμός Αχαρνών

Τα εγκαίνια του Σιδηροδρομικού Σταθμού Αχαρνών έγιναν το 1871 και από τότε μέχρι το 2ο παγκόσμιο πόλεμο, είχε μεγάλη εμπορική και επιβατική κίνηση. Το κτίριο του σταθμού, που υπάρχει μέχρι σήμερα, είναι λιθόκτιστο δώροφο. Κάθε φορά στον όροφο επάνω έμενε ο σταθμάρχης με την οικογένειά του, ενώ δίπλα στο σταθμό υπήρχε πηγάδι με αντλία για να χορηγεί με νερό τις 2 υπέργειες υδαταποθήκες. Όλες οι ατμοκίνητες μηχανές πλεύριζαν κοντά στις δεξαμενές και γέμιζαν την υδροφόρο που είχαν πάντα μαζί τους. Σήμερα βέβαια η διαδικασία αυτή έχει σταματήσει λόγω του ότι οι μηχανές είναι ντιζελοκίνητες.

Εικόνα 22: Ο Σιδηροδρομικός Σταθμός Δεκελείας (πηγή: <http://www.acharnes.gr>)

Εικόνα 23: (πηγή: Αγγελική Κουμνά, Αρχαιολόγος ΔΑΝΣΜ)

2.8. ΜΟΥΣΕΙΑ

2.8.1. Αρχαιολογικό Μουσείο Αχαρνών

Η συλλογή του Αρχαιολογικού Μουσείου Αχαρνών περιλαμβάνει αρχαιολογικά ευρήματα από όλη την έκταση του αρχαίου δήμου που καλύπτουν μια μεγάλη χρονική περίοδο, από την προϊστορία ως τα ρωμαϊκά και τα βυζαντινά χρόνια. Στεγάζεται σε κτίριο πλησίον του Μυκηναϊκού Θολωτού Τάφου.

Τα εκθέματα, λίθινα και μετάλλινα αντικείμενα, ειδώλια, εργαλεία, λυχνάρια, νομίσματα και αγγεία, καθώς και επιτύμβιες στήλες προέρχονται από τάφους, ιερά, οικίες, εργαστήρια, αποθέτες, δεξαμενές, δρόμους και αγωγούς.

Ο Δήμος Αχαρνών από το 2009 έως σήμερα υλοποιεί **εκπαιδευτικό πρόγραμμα** στην Αρχαιολογική Συλλογή Αχαρνών, μετατρέποντας την επίσκεψη των παιδιών στο Μουσείο από εκπαιδευτικό περίπατο σε γόνιμη και ευχάριστη εκπαιδευτική περιπέτεια.

2.8.2. Το Λαογραφικό Μουσείο

Η οργάνωση του Λαογραφικού Μουσείου Αχαρνών ξεκίνησε το 1977 από τον Ελληνικό Ορειβατικό Σύλλογο Αχαρνών, ενώ από το 1982 λειτουργεί από την Ιστορική Εταιρεία Αχαρνών.

Το μουσειακό υλικό αφορά σε: εκκλησιαστικά αντικείμενα, φορεσιές, κεντήματα, κοσμήματα, πίνακες ζωγραφικής, φωτογραφίες, όπλα, είδη ενδύσεως - υποδήσεως, γεωργικά εργαλεία και εργαλεία άλλων παραδοσιακών επαγγελμάτων, κεραμικά είδη οικιακής χρήσεως, νομίσματα - χαρτονομίσματα, έπιπλα, γραμματόσημα, κλπ

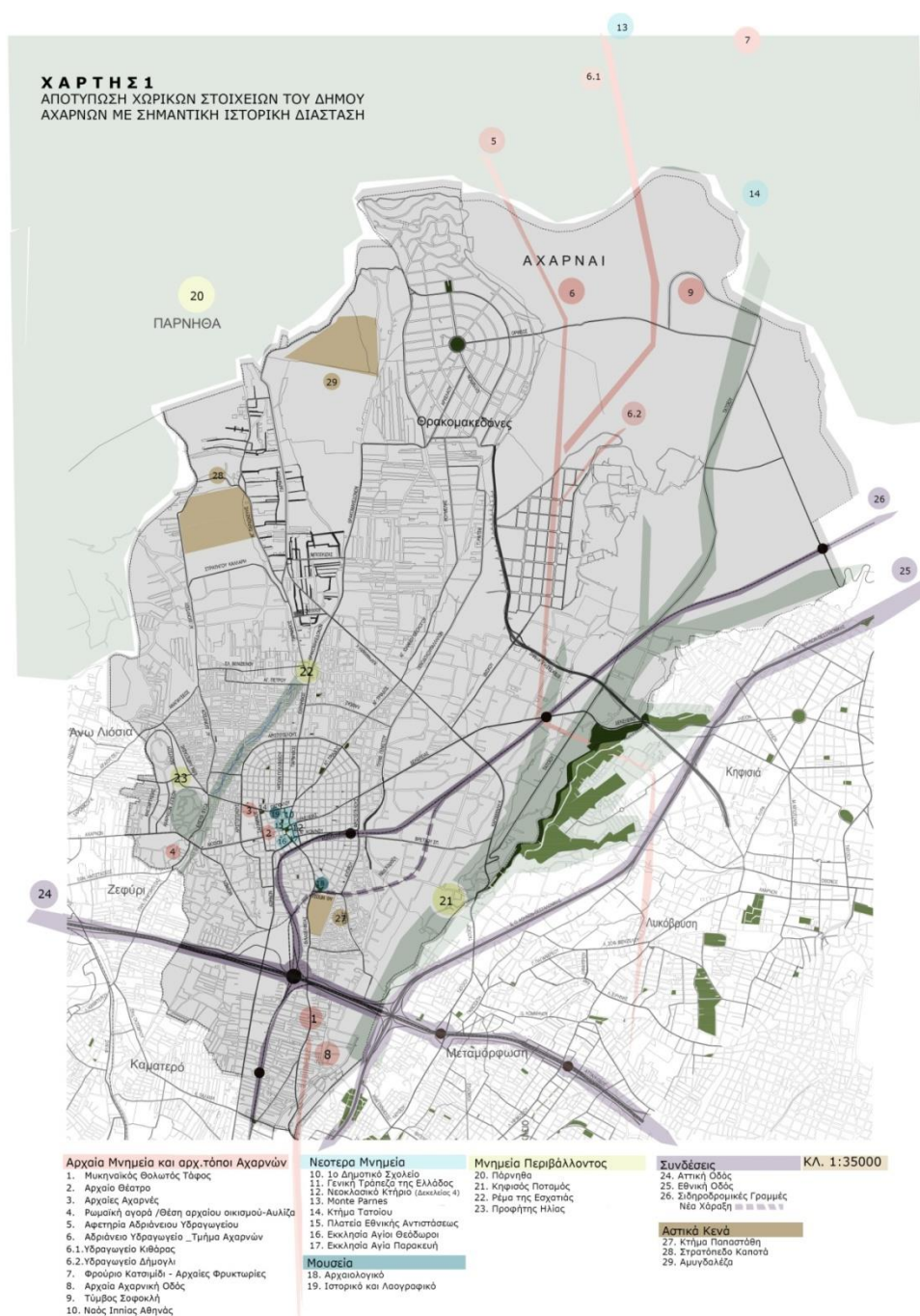

Εικόνα 24: Τμήμα Αρχαιολογικής Συλλογής (πηγή: <http://www.acharnes.gr>)

Ε
Εικόνα 25: Λαογραφικό Μουσείο Αχαρνών (πηγή: <http://www.acharnes.gr>)

2.9. ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΧΩΡΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΧΑΡΝΩΝ

Χάρτης 1: Αποτύπωση των Χωρικών Στοιχείων του Δήμου Αχαρνών (υπόβαθρο: στοιχεία μαθήματος, ίδια επεξεργασία)

2.10. Η ΜΝΗΜΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ: Οι χωρικές προσεγγίσεις των ομάδων

Όπως αναφερθήκαμε και στην εισαγωγή, ως ιστορικότητα θεωρούμε και τις προσεγγίσεις των προηγούμενων ομάδων. Η μελέτη της ακαδημαϊκής γνώσης αποτελεί υλικό που πρέπει να αξιοποιείται και να μεταδίδεται. Στην συνέχεια παρουσιάζουμε τις χωρικές προσεγγίσεις των ομάδων, κατά χρονολογική σειρά, όπως αυτές έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του μαθήματος (ημερομηνία ανάκτησης: Απρίλιος 2015)

2.10.1. Ομάδα 2009: Καλλιακούδη Σταυρούλα, Κουρή Νικολλέτα, Αλεξανδροπούλου Σοφία, Περυσινάκη, Ευαγγελία

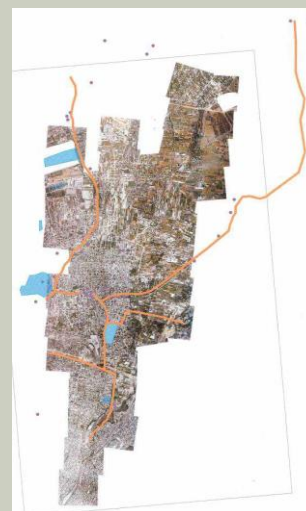
Πρόταση για δημιουργία Γεωπάρκου που θα αφορά τον Εθνικό δρυμό της Πάρνηθας ενσωματώνοντας στην έκταση του γεωπάρκου ως σημείου εξόδου – εισόδου προς την Πάρνηθα το Στρατοπέδο Καποτά, αποτελεί μια καθ' όλα ρεαλιστική καινοτόμα πρόταση.

ΟΔΟΣ ΙΠΠΙΟΥ – ΘΟΛΩΤΟΣ ΤΑΦΟΣ – ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗ – ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ – ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ – «ΠΕΤΑΛΟ» - ΠΡΟΣ ΒΑΡΥΜΠΟΜΠΗ
«ΠΕΤΑΛΟ» - ΠΛ.ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ(ΠΛ.ΚΑΡΑΒΟΥ) – ΟΔΟΣ ΛΙΟΣΙΩΝ – ΑΓ.ΘΕΟΔΩΡΟΙ – ΑΓ.ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΝΗΣΤΙΚΟΣ – ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΚΣΚΑΦΩΝ

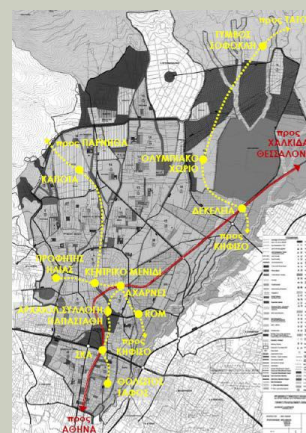
2.10.2. Ομάδα 2010: Άγγελος ΝΑΚΑΣΗΣ, Σοφία ΠΑΛΟΓΟΥ, Ναυσικά ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ

Δημιουργία διαδρομών που θα συνδέουν τους σταθμούς του ΟΣΕ με τα σημεία ενδιαφέροντος, και θα πρόκειται είτε για πεζόδρομους και ποδηλατόδρομους, είτε ακόμα και για διαπλάτυνσεις πεζοδρομίων.

Οι σταθμοί του ΟΣΕ ορίζονται ως αφετηρίες,
ΔΙΑΔΡΟΜΗ 1. ΣΚΑ - θολωτός τάφος – Κηφισός
ΔΙΑΔΡΟΜΗ 2. ΣΚΑ – Δημαρχείο – Αρχαιολογική συλλογή

Εικόνα 26: Η πρόταση της Ομάδας Ιστορικότητας του Μαθήματος το 2009

Εικόνα 27: Η πρόταση της Ομάδας Ιστορικότητας του Μαθήματος το 2010

- ΔΙΑΔΡΟΜΗ 3. ΣΚΑ – Κεντρική Πλατεία – Λόφος Προφήτη Ηλία
- ΔΙΑΔΡΟΜΗ 4. ΣΚΑ – ROM – Κηφισός
- ΔΙΑΔΡΟΜΗ 5. Σιδηροδρομικός Σταθμός Δεκελείας – Κηφισός
- ΔΙΑΔΡΟΜΗ 6. Σιδηροδρομικός Σταθμός Δεκελείας – Ολυμπιακό Χωριό – Τατόι
- ΔΙΑΔΡΟΜΗ 7. Κεντρική πλατεία – Στρατόπεδο Καποτά – Πάρνηθα (μέσω του ρέματος της Καναπίτσας)

2.10.3. Ομάδα 2011: Αγγελίνα Αποστόλου, Μελέτης Μπακαούρας, Μιχάλης Πισσαρίδης, Αλεξάνδρα Σαγιά

Η ομάδα επικεντρώθηκε στο Κεντρικό Μενίδι, που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη οικιστική πυκνότητα, αξιόλογα πολιτισμικά διαθέσιμα (Αρχαίο Θέατρο, Μυκηναϊκός Θολωτός Τάφος, Ιππία Οδός, μουσεία, Δημοτική Πινακοθήκη) και χρήζει άμεσης παρέμβασης.

2.10.4. Ομάδα 2012: Ρ. Μαρκαντά – Η. Μπάλα – Ε. Χρυσόλι

Προτείνονται δύο πιλοτικές διαδρομές, μία που εντάσσει αστικό τμήμα της πόλης και μία που αποτελεί τμήμα φυσικού περιβάλλοντος της πόλης. Η κάθε μία από τις διαδρομές περιλαμβάνει τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και η διαμόρφωσή της στοχεύει στην αξιοποίηση επιλεγμένων σημείων και στην βελτίωση της ποιότητας του αστικού ιστού.

Πιλοτικός Πολιτιστικός Άξονας 1 (ΠΠΑ1): Στρατόπεδο Παπαστάθη – Κεντρικό Μενίδι – Προφήτης Ηλίας

Πιλοτικός Πολιτιστικός Άξονας 2 (ΠΠΑ2): Προφήτης Ηλίας – Στρατόπεδο Καποτά. Διαμορφώνει το ρέμα της Εσχατειάς, στην κατεύθυνση διασύνδεσης της πόλης με τον ορεινό όγκο της Πάρνηθας.

2.10.5. Ομάδα 2013: Δήμητρα – Αθανασία Θαμμήρη

Έχει μόνο ένα χάρτη, που σημειώνονται τα μνημεία

Εικόνα 28: Η πρόταση της Ομάδας Ιστορικότητας του Μαθήματος το 2011

Εικόνα 29: Η 1η πρόταση της Ομάδας Ιστορικότητας του Μαθήματος το 2012

2.10.6. Ομάδα 2014: Αγριαντώνη Μαργαρίτα,
Αντωνοπούλου Νικολέτα, Κυρλή - Φλώρου
Μυρτώ, Λαντζούνη Εύα

Χωρική εξειδίκευση:

1. Κεντρικό Μενίδι, 2. Στρατόπεδο Παπαστάθη – Δημαρχείο, 3. Προφήτης Ηλίας – Δημοτικό θέατρο, 4. Μυκηναϊκός θολωτός τάφος, 5. ΣΚΑ

Δημιουργούν με την επιλογή της περιοχής που φαίνεται στον χάρτη ένα πυρήνα ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων εντός του αστικού κέντρου που θα αποτελεί και σημείο αναφοράς και εκκίνησης για τη μελλοντική διασύνδεση με την ευρύτερη περιοχή των Αχαρνών.

Προτεινόμενες διαδρομές:

Θολωτός Τάφος – Στρατόπεδο Παπαστάθη – Κεντρικό Μενίδι – Προφήτης Ηλίας

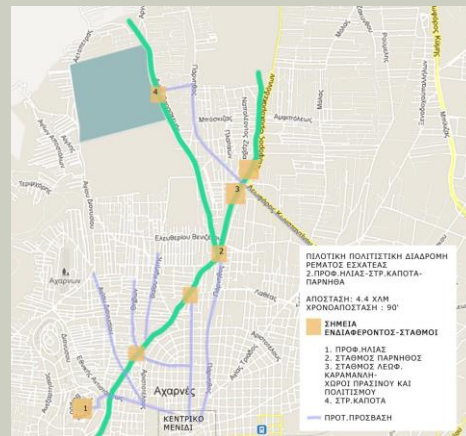
Μονή Χελιδονούς – Δεκέλεια – Τύμβος Σοφοκλή – Τατόι (άξονας Κηφισού)

ΣΚΑ – Στρατόπεδο Παπαστάθη - Αγροτικές καλλιέργειες – Ολυμπιακό χωριό – Θρακομακεδόνες

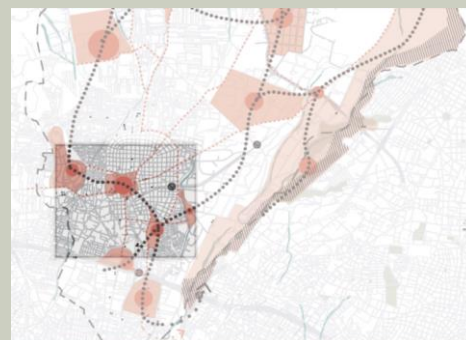
Προφήτης Ηλίας – Στρατόπεδο Καποτά – Πάρνηθα

Στρατόπεδο Καποτά – Αμυγδαλέζα – Θρακομακεδόνες

Τύμβος Σοφοκλή – Ολυμπιακό χωριό – Αμυγδαλέζα – Πάρνηθα

Εικόνα 30: Η 2η πρόταση της Ομάδας Ιστορικότητας του Μαθήματος το 2012

Εικόνα 31: Η πρόταση της Ομάδας Ιστορικότητας του Μαθήματος το 2014

3. ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΧΩΝ

Το τρίτο μέρος, αφορά την εφαρμογή του στρατηγικού σχεδιασμού. Κάνοντας χρήση του εργαλείου της ανάλυσης SWOT, υπό το πρίσμα του οράματός μας, έγινε εντοπισμός των ισχυρών, αδυναμιών, απειλών και ευκαιριών της περιοχής. Τα στοιχεία αυτά ενσωματώθηκαν αρχικά στην διατύπωση του σεναρίου τάσεων και στην συνέχεια στην επιλογή ενός εναλλακτικού εφικτού σεναρίου. Το τελευταίο βασίστηκε στην ρεαλιστική απεικόνιση αλλά και στην κριτική αξιολόγηση, σύμφωνα με τις παραδοχές της ομάδας μελέτης, των στοιχείων που προέκυψαν. Για την χωρική εξειδίκευση επιλέχθηκαν περιοχές που συνδέουν την ιστορική μνήμη με το φυσικό τοπίο, και τις προτάσεις των κατοίκων. Θεωρούμε ότι έτσι τίθενται οι βάσεις για την εφικτότητα και τον ολοκληρωμένο χαρακτήρα του σχεδιασμού.

3.1.ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT

Ο απώτερος στόχος της ανάλυσης SWOT είναι να αποτελέσει ένα συνεκτικό πλαίσιο λήψης αποφάσεων. Για τον σκοπό αυτό εφαρμόζεται στα πρώτα στάδια του σχεδιασμού, της αξιολόγησης ή των προσπαθειών επίλυσης συγκεκριμένων προβλημάτων. Σημαντική είναι η τεκμηρίωση της βαρύτητας και της κρισιμότητας των παραγόντων που αποτελούν τα στοιχεία του εξωτερικού και του εσωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης. Η εφαρμογή της ανάλυσης SWOT σε δράσεις που αφορούν σε τοπικές ή περιφερειακές οικονομίες, μπορεί να οδηγήσει με σχετική ασφάλεια, στην μετατροπή αυτών των δράσεων σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα, δεδομένου ότι λαμβάνονται υπόψη το τοπικό ενδογενές αναπτυξιακό και κοινωνικό – οικονομικό δυναμικό, σε σχέση με το ευρύτερο περιβάλλον.

	Strengths (πλεονεκτήματα)	Weaknesses (αδυναμίες)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Ο μεγαλύτερος αρχαίος δήμος μετά την Αθήνα • Μακραίωνη ιστορική διαδρομή • Πληθώρα αρχαιολογικών ευρημάτων • Αξιόλογο φυσικό περιβάλλον • Πολυπολιτισμικότητα • Φορείς ανάδειξης πολιτισμικής κληρονομιάς • Άυλα μνημεία 	<ul style="list-style-type: none"> • Ανεπαρκής προβολή πολιτιστικών στοιχείων • Διάσπαρτα αρχαιολογικά ίχνη • Αδυναμία εφαρμογής του πολεοδομικού / περιβαλλοντικού σχεδιασμού • Αυθαίρετη δόμηση • Έλλειψη επικοινωνίας/συνύπαρξης των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων • Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο
	Opportunities (Ευκαιρίες)	Threats (Απειλές)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Νέο Ρυθμιστικό • Επέκταση της αρχαιολογικής έρευνας • Αύξηση πληθυσμού • Αξιοποίηση του σιδηροδρομικού δικτύου • Αξιοποίηση αδρανούς κτηριακού αποθέματος • Ενίσχυση δεσμών μεταξύ των φορέων • Δημιουργία τοπικών πολιτιστικών δράσεων • Ανάδειξη έκαστης ιδιαίτερης κουλτούρας 	<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική συγκυρία • Χρονικές καθυστερήσεις υλοποίησης προγραμμάτων • Αδυναμία χρηματοδότησης των απαιτούμενων απαλλοτριώσεων για την εξασφάλιση κοινόχρηστων χώρων και την ολοκλήρωση των αρχαιολογικών ανασκαφών • Κοινωνικές αντιδράσεις λόγω αντικρουόμενων συμφερόντων

3.2. ΣΕΝΑΡΙΟ ΤΑΣΕΩΝ

Το σενάριο των τάσεων, είναι η αποτύπωση της μηδενικής παρέμβασης. Σε αυτή την περίπτωση, οι αδυναμίες του εσωτερικού περιβάλλοντος και οι απειλές του εξωτερικού υπερτερούν και συμβάλλουν στην δημιουργία του.

Όπως αυτές προκύπτουν από την παραπάνω ανάλυση SWOT, με το όραμα της ομάδας αλλά και την κατεύθυνση της ιστορικότητας, διαπιστώνονται στα ακόλουθα:

- Το σύνολο της ιστορικότητας της περιοχής θα μείνει άγνωστο.
- Εμμονή στην ανάδειξη λειψάνων της ιστορίας σε βάρος των υπολοίπων
- Μη σύνδεση του δήμου με το κέντρο (Αθήνα)
- Κακή συντήρηση των μνημείων και πιθανή παύση της χρηματοδότησης
- Πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων
- Έλλειψη σχεδιασμού από την βάση προς τα πάνω
- Έλλειψη σύνδεσης του φυσικού με το πολιτιστικό περιβάλλον
- Ανεπαρκής σύνδεση κοινωνικών δομών με πολιτιστικές εκδηλώσεις έτσι ώστε να μικραίνει η απόσταση μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών ομάδων
- Κοινωνική απομόνωση/αποκλεισμός

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής μελέτης είναι η συνύπαρξη φυσικού, πολιτιστικού και αστικού τοπίου. Η έλλειψη στρατηγικής για την ανάδειξή τους τα αποδυναμώνει και τα καθιστά ευάλωτα σε ήδη εμφανείς κινδύνους.

3.3. ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Με αφετηρία λοιπόν την παραδοχή της χωρικής διάστασης της ιστορικής και πολιτιστικής ταυτότητας, καθορίσαμε τους στόχους σχεδιασμού οι οποίοι αποτυπώνονται στο όραμα της ομάδας μας.

Ο σχεδιασμός της στρατηγικής για την υλοποίηση αυτών των στόχων, διαμορφώθηκε μέσα από την ανάγνωση – απεικόνιση της περιοχής μελέτης, και στην συνέχεια για την εφαρμογή του διατυπώσαμε ένα εναλλακτικό εφικτό σενάριο δράσεων.

Για την διαμόρφωση του εναλλακτικού σεναρίου θα πρέπει να αναφερθούμε στα ακόλουθα, τα οποία έρχονται σε συμφωνία με τις αρχικές προσεγγίσεις της ομάδας.

3.3.1. Η εισαγωγή της διάστασης του πολιτισμού στην καθημερινότητα

«Η εξωτερική μορφή της πόλεως είναι συνάρτησις των εν αυτή εκδηλώσεων της ζωής»⁸

«Υπάρχει ένας κόσμος που η γνώση είναι ελεύθερη, οι τέχνες είναι ελεύθερες, οι απόψεις εκφράζονται και συζητούνται ελεύθερα, οι αποφάσεις παίρνονται συλλογικά, ένας κόσμος που το κοινό καλό είναι πιο σημαντικό από το ατομικό, που υπάρχει σεβασμός στους

⁸ Fred Forbat, *Η Οργανική Πόλις, 1933*

φυσικούς πόρους και στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, ένας κόσμος όπου το χρήμα δεν είναι το μόνο μέσο για να καλυφθούν οι ανάγκες»⁹

Θεωρούμε σημαντικό ότι η βελτίωση της ποιότητας του αστικού χώρου στηρίζεται και στην αναβάθμιση της εικόνας της πόλης και την ανάδειξη της ποιότητας του χώρου, μέσω της ανάδειξης της ιστορικής και πολιτισμικής κληρονομιάς, του καινοτόμου σχεδιασμού του χώρου και της δημιουργίας νέων επικέντρων. Δεν μπορούμε όμως να σχεδιάσουμε εάν δεν **λάβουμε υπόψη και τον χρήστη**. Όχι κατά το τέλος του σχεδιασμού, αλλά **κατά την διάρκειά του** και κυρίως από τα αρχικά στάδια. Η εμπειρία υλοποίησης έχει αποδείξει ότι με αυτόν τον τρόπο είναι δυνατόν να σχεδιαστούν ουσιαστικότερες προσεγγίσεις, να γίνουν εύκολα και με μικρότερο κόστος οι διορθωτικές παρεμβάσεις και τέλος να έχει μεγαλύτερη επιτυχία η ενσωμάτωση των σχεδιαζόμενων δράσεων.

3.3.2. Η εισαγωγή της διάστασης του τοπίου (αστικό ή φυσικό) και της γεωγραφίας στον εντοπισμό των διαδρομών.

«Η φύση περιέβαλλε ανέκαθεν τον άνθρωπο. Αυτό δεν σημαίνει ότι ο άνθρωπος κατείχε ανέκαθεν υποχρεωτικά και την έννοια του τοπίου. Οι πρώιμοι αγροτικοί πληθυσμοί δεν ατένιζαν τη φύση ως τοπίο. Ζούσαν μέσα σ' αυτήν. Όσο ισχυρότερη ήταν η σχέση των ανθρώπων με τη φύση τόσο ασθενέστερη ήταν η παρουσία του τοπίου στο εννοιολογικό τους σύμπαν. Το τοπίο αποτελεί μια ιστορικά νοηματοδοτημένη αναπαράσταση του ανθρώπινου περιβάλλοντος, ορίζει δηλαδή τη συγκεκριμένη σχέση που ο άνθρωπος συγκροτεί με το περιβάλλον του σε μια στιγμή της ιστορικής του πορείας»¹⁰

Στην σημερινή εποχή χρειάζεται ένας **επαναπροσδιορισμός της σχέσης μας με το τοπίο**. Αντιμετωπίζεται ως διέξοδος από την καθημερινότητα και αποφόρτιση από την ρουτίνα. Όμως, μπορεί να λειτουργήσει ως μία σύνδεση με τον εαυτό μας, να γίνει ένα κομμάτι μας;

3.3.3. Η ενσωμάτωση των Ρομά ως μέσο άρσης του κοινωνικού αποκλεισμού

Το 2011 εκπονήθηκε η εθνική στρατηγική με στόχο την άρση των όρων του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά και τη δημιουργία των προϋποθέσεων της κοινωνικής ένταξης των Ρομά, Ελλήνων και αλλοδαπών που διαβιούν νόμιμα στην χώρα.

Οι στόχοι για την υλοποίηση του παραπάνω στρατηγικού στόχου είναι:

- A. Εξασφάλιση και εγγύηση του «κατοικείν»
- B. Ανάπτυξη υποστηρικτικού πλέγματος κοινωνικής παρέμβασης (στους τομείς της απασχόλησης, εκπαίδευσης, υγείας και Κοινωνικής ένταξης)
- Γ. Ανάπτυξη Κοινωνικού διαλόγου και συναίνεσης, μέσω της κοινωνικής χειραφέτησης και της συμμετοχής των ίδιων των Ρομά.

⁹ *Common Fest, 2015*

¹⁰ *ΤΟ ΤΟΠΙΟ, SIMMEL GEORG, RITTER JOACHIM, GOMBRICH H. ERNST, εκδόσεις Πατάκη*

ΕΜΠ – Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών – ΔΠΜΣ Πολεοδομία και Χωροταξία 2014 - 2015

Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου σχεδιασμού στο Δήμο Αχαρνών με άξονα την ιστορία και τον πολιτισμό

Άλκηστη – Ελένη Βικτωράτου, Καλλιόπη Ι. Κατσικαβέλη, Ελισάβετ Παπαγεωργίου
Σελίδα 33 από 64

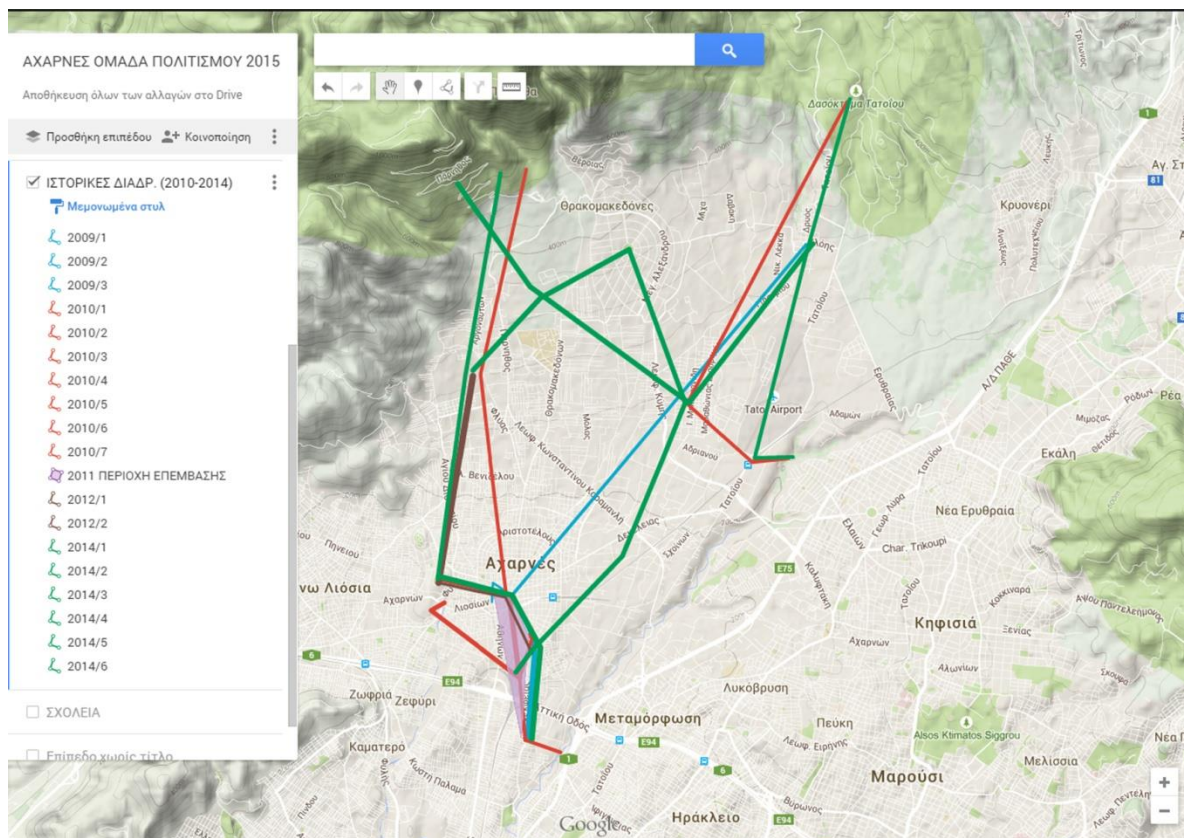
3.3.4. Η Μεθοδολογία: για τον εντοπισμό των διαδρομών

Η μεθοδολογική προσέγγιση για τον εντοπισμό των διαδρομών εμπλουτίζεται και από τα στοιχεία που αποκομίσαμε από την διάλεξη στα πλαίσια του μαθήματος από τον κ. Νίκο Μπελαβίλα και ακολουθεί τα παρακάτω στάδια:

- Καταγραφή ιστορικών δεδομένων σε σχέση με τον χώρο και την κοινωνία
- Καταγραφή των καταλοίπων με αντικειμενικό και ορθολογικό τρόπο
- Ανακάλυψη στοιχείων που διαφεύγουν από την επίσημη μάζα
- Αρχική αξιολόγηση με κριτήρια
- Επιλογή της κατ' αρχήν διάσωσης
- Τελική επιλογή της ανάδειξης και ένταξης όσων αποτελούν υλικό που συγκροτεί εικόνα και ιστορία
- Συγκρότηση συνόλων ή ενοτήτων σε ζώνες προστασίας

3.3.5. Η Σύνδεση των προτάσεων των προηγούμενων ομάδων

Οι προτεινόμενες διαδρομές των προηγούμενων ομάδων, στοιχείο ισχυρής ιστορικής μνήμης, αποτυπώνονται στον παρακάτω χάρτη:

Εικόνα 32: Απεικόνιση των προτεινόμενων διαδρομών (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)

Παρατηρούμε ότι ουσιαστικά υπάρχουν δύο τάσεις βασικών διαδρομών, οι οποίες μεταφράζεται σε δύο άξονες. Και οι δύο έχουν αφετηρία την περιοχή του ΣΚΑ, διαμορφώνονται δύο κλάδοι ανατολικά και δυτικά, καλύπτοντας ένα μεγάλο εύρος των ΕΜΠ – Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών – ΔΠΜΣ Πολεοδομία και Χωροταξία 2014 - 2015

Προσεγγίσεις του εφαρμοσμένου σχεδιασμού στο Δήμο Αχαρνών με άξονα την ιστορία και τον πολιτισμό

Άλκηστη – Ελένη Βικτωράτου, Καλλιόπη Ι. Κατσικαβέλη, Ελισάβετ Παπαγεωργίου
Σελίδα 34 από 64

υλικών, άυλων και φυσικών «μνημείων» της περιοχής μελέτης. Η επιλογή της ομάδας μας ακολουθεί αυτούς τους άξονες, και πάνω σε αυτούς προτείνονται δράσεις.

3.4. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Ενσωματώνοντας τις βασικές αρχές του σχεδιασμού και την ανάλυση - απεικόνιση της περιοχής μελέτης, η ομάδα μας κατέληξε στις παρακάτω στρατηγικές για την υλοποίηση των βασικών αρχών σχεδιασμού.

- Την ανάγκη της διαμόρφωσης της ιστορικότητας μέσω ενός **δικτύου διαδρομών**
- Την σύνδεση αυτών των διαδρομών με τις **υπάρχουσες κοινωνικές δομές** ή τα **προγράμματα** και τις υφιστάμενες **πολιτιστικές** ή **αθλητικές** δράσεις εντός του δήμου,
- Ανώτερος στόχος είναι η ανάπτυξη μιας ευρύτερης **κοινωνικής δικτύωσης**, που θα **ενεργοποιήσει την ιστορικότητα του τόπου** μεγιστοποιώντας έτσι τις πιθανότητες **εφαρμογής**.
- Η παραδοχή ότι ο **σχεδιασμός δεν είναι στατικός**, αλλά μία διαδικασία συνεχούς επαναπροσδιορισμού και συν – διαλόγου.
- Η ανάγκη **διαμόρφωσης** ενδιάμεσων μικρότερων **πειραματικών καταστάσεων** και φάσεων που να δίνουν την δυνατότητα για άμεση επανατροφοδότηση και **ελαχιστοποίηση του κόστους** αλλά και καλύτερες εγγυήσεις για περαιτέρω ανάπτυξη προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις.

3.5.ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ - ΕΦΙΚΤΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

Η ταύτιση των διαδρομών των προηγούμενων ομάδων, την μελέτη των οποίων δεχτήκαμε από την αρχή ως στοιχείο της ιστορικότητας, μας οδήγησε στην διαμόρφωση δύο Αξόνων Πολιτιστικών Διαδρομών.

Χάρτης 2: Οι προτεινόμενοι Άξονες Πολιτιστικών Διαδρομών (υπόβαθρο: στοιχεία μαθήματος, ίδια επεξεργασία)

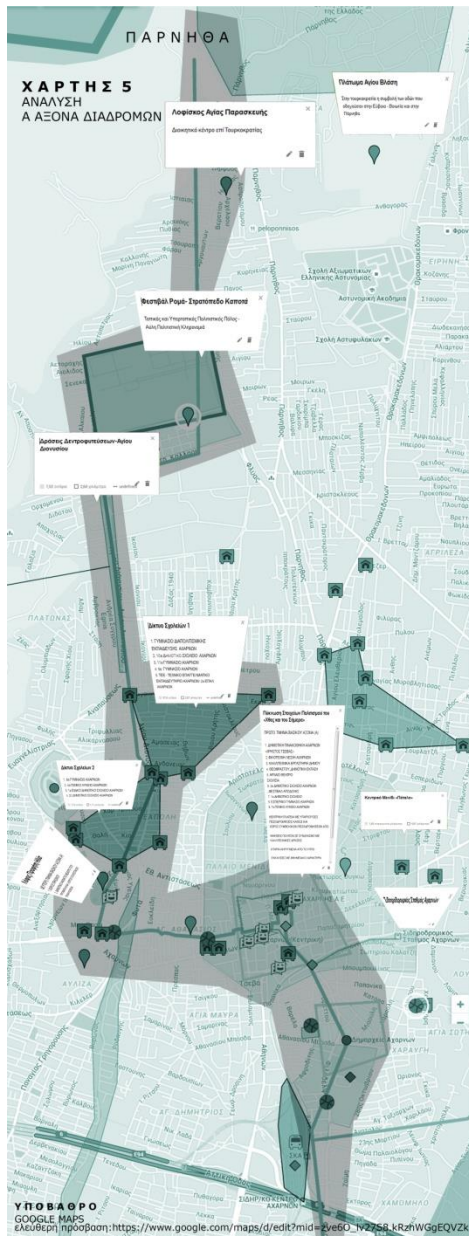
Ο **πρώτος Άξονας «Α»** ξεκινά από το ΣΚΑ, Δημαρχείο, Αρχαιολογικό Μουσείο, Πέταλο- Κεντρική Πλατεία, Προφήτης Ηλίας, Στρατόπεδο Καποτά, Πάρνηθα

Ο **δεύτερος Άξονας «Β»** ξεκινά από το ΣΚΑ, κοίτη Κηφισού, ρέμα Χελιδονούς, Τατόι, Πάρνηθα

Επίσης, πάνω στην Πάρνηθα, αναπτύσσεται ένας **τρίτος άξονας «Γ»** που αποτελεί την σύνδεση των δύο προηγούμενων αξόνων.

Στη συνέχεια και **πριν από την χωρική εξειδίκευση**, παρουσιάζουμε ενδεικτικά κάποιες **δράσεις** που ήδη αναπτύσσονται στους παραπάνω άξονες πολιτιστικών διαδρομών.

3.5.1. Δράσεις που αναπτύσσονται στον Πρώτο Άξονα «Α»

Χάρτης 3: Δράσεις που αναπτύσσονται στο Άξονα «Α» (υπόβαθρο: στοιχεία μαθήματος, ίδια επεξεργασία)

- i. Άξονας «Α»: Δράσεις Πεζοδρόμησης με Σημεία Αναφοράς τις Σχολικές Μονάδες

«Χωρίς Δράσεις, Δεν Έχουν Ζωή Οι Πεζόδρομοι»

Στην περιοχή του ιστορικού κέντρου, υπάρχει σημαντική συγκέντρωση σχολικών μονάδων που συγκροτούν δίκτυο, ειδικά αυτά που βρίσκονται σε εγγύτητα ενός ή δύο οικοδομικών τετραγώνων.

Με βάση την προσέγγιση για την ενσωμάτωση του σχεδιασμού από την βάση προς τα πάνω και της ενσωμάτωσης του πολιτισμού στην εκπαίδευση προτείνονται Κοινές Γιορτές Σχολείων έξω από τις σχολικές αίθουσες ή τα προαύλια.

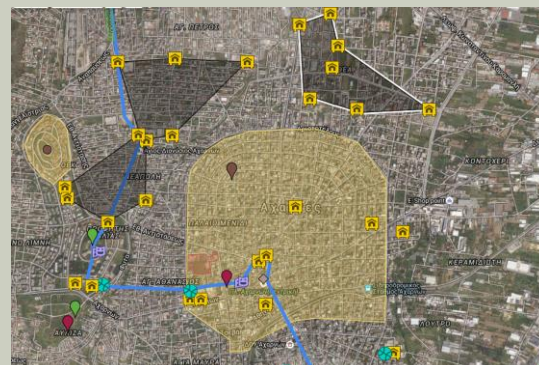
Οι δράσεις αυτές θα υλοποιηθούν μέσω της δημιουργίας πεζοδρόμων μικρής διάρκειας. Έχουν ως στόχο να δοκιμάσουν αφενός την παρέμβαση και αφετέρου την οικειοποίηση του δημόσιου χώρου, από την μικρή ηλικία, την ανάπτυξη κοινωνικών δικτύων, που θα ενεργοποιήσει την ιστορικότητα του τόπου μεγιστοποιώντας έτσι τις πιθανότητες εφαρμογής.

- ii. Άξονας «Α»: Δράσεις Άυλης Πολιτισμικής Κληρονομιάς στο στρατόπεδο ΚΑΠΟΤΑ με στόχο την επίτευξη Κοινωνικής Συνοχής

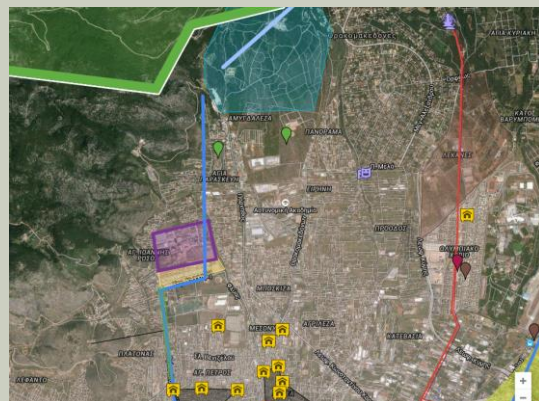
Η δράση αναπτύσσεται στον πρώτο άξονα, με σημείο αναφοράς το στρατόπεδο Καποτά.

Στο πλάτωμα του Αγίου Βλάση ήταν η συμβολή των οδών που οδηγούσαν στην Εύβοια – Βοιωτία και στην Πάρνηθα, ενώ ακριβώς απέναντι, στον λοφίσκο της Αγίας Παρασκευής, ήταν το διοικητικό κέντρο επί τουρκοκρατίας. Σήμερα στον χώρο αυτό βρίσκεται το πρώην στρατόπεδο Καποτά, ένας από τους μεγάλους κενούς χώρους της περιοχής. Προτείνεται η παραχώρησή του για χρήση πολιτιστικών δραστηριοτήτων που θα συνδέεται με την παράδοση των Ρομά. Η πρόταση αφορά μία σύνδεση της άυλης πολιτισμικής κληρονομιάς και της ενδυνάμωσης της κοινωνικής συνοχής, η περιοχή κατοικίας των οποίων είναι αποκομμένη από τον υπόλοιπο αστικό ιστό, παρόλο που βρίσκεται στην περιοχή της αρχαίας πόλης. Με αυτό τον τρόπο γίνεται μία προσπάθεια ανάδειξης της κουλτούρας τους, ως μίας μακρόχρονης και πλούσιας πολιτισμικής παράδοσης, ενάντια στην προκατάληψη και τον φόβο

Η διοργάνωση ενός φεστιβάλ μουσικής και εθίμων Ρομά, στην περιοχή, θα μπορούσε να αποκτήσει διευρωπαϊκό χαρακτήρα. Τα έθνικ φεστιβάλ που λαμβάνουν χώρα στην Ευρώπη, έχουν μεγάλη απήχηση στην τοπική κοινωνία και η μουσική είναι ένα μέσο που ενώνει τους λαούς κάτω από μία παγκόσμια γλώσσα. Χαρακτηριστικό είναι ότι οι μουσικοί

Εικόνα 33: Δράσεις Πεζοδρόμησης με Σημεία Αναφοράς τις Σχολικές Μονάδες (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)

Εικόνα 34: Η πρόταση στο στρατόπεδο Καποτά (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

αναφέρουν, ότι όταν παίρνουν στα χέρια τους το όργανο, αμέσως ξεχνάνε τα λόγια και ανοίγουν την καρδιά τους.

Το στρατόπεδο, θα μπορούσε να διαμορφωθεί με ελαφρές αρχιτεκτονικές επεμβάσεις μικρού κόστους, πιθανά στα πλαίσια αρχιτεκτονικού διαγωνισμού νέων αρχιτεκτόνων. Με αυτόν τον τρόπο ενεργοποιείται το κομμάτι της εκπαιδευτικής κοινότητας και συμμετέχει με τον ίδιο τρόπο που πραγματοποιείται και το παρόν πρόγραμμα. Παραδείγματα εφαρμογής είναι το πρώην στρατόπεδο Κόδρα. Βρίσκεται στην περιοχή της Καλαμαριάς στη Θεσσαλονίκη, και σήμερα λειτουργεί σαν χώρος εκδηλώσεων, εκθέσεων και συναυλιών.

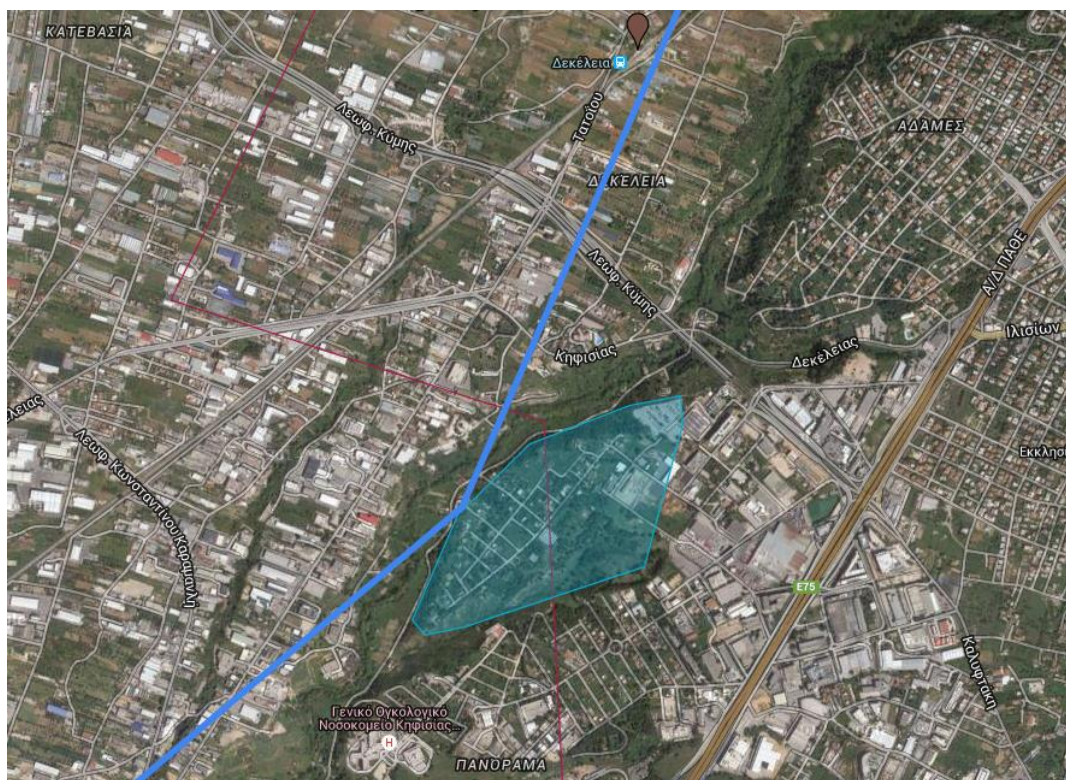
Οι ημερομηνίες που μπορεί να πραγματοποιηθεί είναι η 8η Απριλίου, που είναι η παγκόσμια ημέρα Ρομά και η περίοδος από 23 Απριλίου έως 1 Μαΐου, που είναι η Γιορτή της Άνοιξης

Εικόνα 35: Η ποδηλατική διαδρομή (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)

3.5.2. Δράσεις που αναπτύσσονται στον Δεύτερο Άξονα «Β»

iii. Άξονας «Β»: Δράσεις Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης και Ανάδειξης με αφετηρία την Δεκέλεια

Εικόνα 36: Δράσεις Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης και Ανάδειξης με αφετηρία την Δεκέλεια (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)

Η δράση αναπτύσσεται στον δεύτερο άξονα, με σημείο αφετηρίας τον σιδηροδρομικό σταθμό Δεκέλειας. Ο σταθμός αποτελεί σημαντικό δείγμα αρχιτεκτονικής και από αυτόν προτείνεται, σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς και τις εκπαιδευτικές μονάδες, η δημιουργία πολιτιστικής περιβαλλοντικής διαδρομής που θα καταλήγει στο ρέμα της Χελιδονούς ή / και στο Τατόϊ. Η πρότασή μας βρίσκεται σε συμφωνία με τις προτεινόμενες παρεμβάσεις από την ομάδα του περιβάλλοντος, δηλαδή τη δημιουργία πράσινων δικτύων και πόλων καθώς και μέτρα περιβαλλοντικής αναβάθμισης της γύρω περιοχής.

Με στόχο την προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού πλούτου και του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής, προτείνονται αστικές παρεμβάσεις και μέτρα βιώσιμης αστικής κινητικότητας.

Οι αστικές παρεμβάσεις και τα μέτρα βιώσιμης αστικής κινητικότητας μπορούν να προέλθουν μετά από την πραγματοποίηση αρχιτεκτονικών διαγωνισμών ιδεών για την διαμόρφωση της παρόχθιας ζώνης των ρεμάτων, που θα απευθύνεται σε φοιτητές ή νέους επιστήμονες του χώρου. Με τον τρόπο αυτό «ανοίγεται» ο δρόμος συνεργασίας της τοπικής αυτοδιοίκησης προς την ακαδημαϊκή γνώση.

Παράλληλα μπορούν να πραγματοποιηθούν δράσεις ενημέρωσης, ψυχαγωγίας και εκπαίδευσης με συμμετοχή σε ενημερωτικές παρουσιάσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, θεματικές ξεναγήσεις, περιηγήσεις, περιπάτους, πεζοπορίες, ποδηλατικές διαδρομές, καλλιτεχνικά δρώμενα. Φορέας διοργάνωσης εκτός από τον δήμο θα μπορούσαν είναι

σχολεία, πολιτιστικοί σύλλογοι, περιβαλλοντικές οργανώσεις, σωματεία και συνεταιρισμοί πολιτών, αλλά και εθελοντές.

3.5.3. Κοινές Δράσεις

Ο δήμος Αχαρνών αποτελεί σημαντικό αστικό κέντρο σε κομβικό σημείο από το οποίο διέρχονται βασικές οδικές και σιδηροδρομικές κινήσεις, που οδηγούν:

- Μέσω της Εθνικής Οδού στην Αθήνα και την Βόρεια Ελλάδα, και μέσω της Αττικής Οδού στο αεροδρόμιο και την Πελοπόννησο.
- Μέσω του Σιδηροδρομικού Κέντρου Αχαρνών (ΣΚΑ) γίνεται η σύνδεση με το υπόλοιπο δίκτυο της χώρας.

Παρά την σιδηροδρομική σύνδεση και την εγγύτητα στην πόλη της Αθήνας, ένα από τα βασικά αρνητικά χαρακτηριστικά είναι και η απομόνωση της περιοχής από το κέντρο. Την ακολουθεί ο χαρακτηρισμός «η πίσω αυλή». Στην ταινία του Κωνσταντίνου Γιάνναρη «*Από την άκρη της πόλης*» βλέπουμε μία χαρακτηριστική ματιά για την ζωή των Ρωσοπόντιων που εγκαταστάθηκαν στην περιοχή.

Παρ' όλα αυτά υπάρχει ένα σημαντικό δίκτυο Ιστορικών & Φυσικών Διαδρομών, όπως η οδός Αχαρνών, το Αδριάνειο Υδραγωγείο, ο Κηφισός ποταμός, το ρέμα της Εσχατιάς και φυσικά η Πάρνηθα.

Οι δράσεις που ήδη αναπτύσσονται σε αυτά τα ιστορικά δίκτυα είναι:

Η **οδός Αχαρνών** αποτελεί ένα ισχυρό ιστορικό στοιχείο σύνδεσης με την περιοχή. Μικρές δράσεις που θα μπορούσαν να ενεργοποιήσουν τους κατοίκους είναι συμβολικές δενδροφυτεύσεις τμημάτων της, οι οποίες έχουν λειτουργήσει ως στοιχεία τέχνης σε αντίστοιχες περιπτώσεις (βλ. Documenta, 1982 «7.000 βελανιδιές» του Beuys)

Σε τμήματα του **Αδριάνειου Υδραγωγείου**, δραστηριοποιείται ομάδα αστικής σπηλαιολογίας, το οποίο μπορεί να αποτελέσει σημαντικό στοιχείο όσμωσης της περιοχής.

Για τον **Κηφισό** ποταμό και την **Πάρνηθα**, υπάρχει ισχυρή ενεργοποίηση κατοίκων λόγω της συνεχόμενης περιβαλλοντικής υποβάθμισής τους. Ανιχνεύοντας όλη αυτήν την κινητοποίηση των κοινωνικών ομάδων θεωρούμε σημαντική την ενίσχυση τους από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την προβολή μέσα από την επίσημη ιστοσελίδα του δήμου, η οποία πρέπει να είναι δίγλωσση.

Για το **ρέμα της Εσχατιάς** υπάρχει ισχυρή αντίδραση με τον προτεινόμενο εγκιβωτισμό του, γεγονός που καταδεικνύει την έλλειψη τροφοδότησης από την βάση. Το σύνολο των χρημάτων που απαιτούνται για το τεχνικό αυτό έργο (114 εκ €), θα μπορούσαν να κατευθυνθούν σε άλλες λύσεις που να αφορούν το σύνολο των προβλημάτων της περιοχής και να αποτελούν μέρος ενός συνολικότερου σχεδιασμού.

3.6. ΧΩΡΙΚΗ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

Εξετάζοντας τις διαδρομές που περιγράφονται στις εργασίες των προηγούμενων ετών, η ομάδα μας παρατήρησε ότι αυτές συμπίπτουν σε κάποια σημεία τους. Πάνω σε αυτές τις κοινές πορείες, αποτυπώσαμε τα ιστορικά και πολιτιστικά ίχνη της περιοχής και διαμορφώσαμε το εναλλακτικό σενάριο.

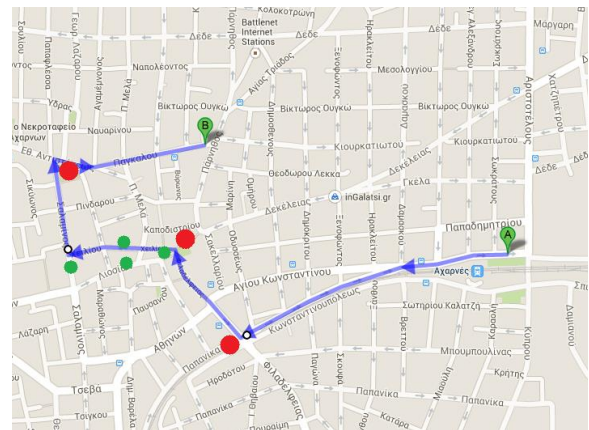
Ενεργοποίηση τμημάτων των προτεινόμενων Αξόνων σε μικροκλίμακα και σε επίπεδο γειτονιάς.

Συμβολικές πεζοδρομήσεις στον Δήμο των Αχαρνών έχουν γίνει και στο παρελθόν.

Συγκεκριμένα από το Καλλιτεχνείο των Αχαρνών και επί της Οδού Χειλίου καθώς και σε άλλα σημεία του δήμου έχουν γίνει 3 συμβολικές πεζοδρομήσεις από τον Μάιο έως τον Ιούνιο του 2013.

Η πιο βασική δράση του Καλλιτεχνείου και που συσχετίζεται άμεσα με τον δημόσιο χώρο είναι το Φεστιβάλ Κατ' Αγρόν. Όπως και οι διοργανωτές του φεστιβάλ γράφουν:

«Το ΚΑΤ_ΑΓΡΟΥΣ_ΦΕΣΤΙΒΑΛ αποτελεί ένα σύνολο δρώμενων, δράσεων και δρώντων πολιτών για τον δημόσιο χώρο, την έντεχνη μνήμη και την πρωτοβουλία. Ο δημόσιος χώρος καθίσταται κεντρικό σημείο αναφοράς της δημιουργίας και των συναντήσεών μας και ως σημαντικό κομμάτι της καθημερινότητάς μας προσπαθούμε να επενεργήσουμε πάνω του με τα μέσα που διαθέτουμε, με σεβασμό και με προοπτική!»

Εικόνα 37: Δράσεις Κατοίκων (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)

Ενισχύοντας λοιπόν το ήδη υπάρχον αίτημα για την περαιτέρω πεζοδρόμηση γύρω από την κεντρική πλατεία, η προτεινόμενη πορεία σε πρώτο στάδιο έχει ως αφετηρία κάποιες **συμβολικές πεζοδρομήσεις** γύρω από την κεντρική πλατεία του Αγ. Βλασίου σε συνδυασμό με υπάρχουσες και νέες δράσεις:

Επιπλέον δράσεις σχετίζονται με τις σχολικές κοινότητες των Αχαρνών οι οποίες όμως, προϋποθέτουν την οριζόντια οργάνωση των σχολικών κοινοτήτων σε επί μέρους μικρότερα δίκτυα. Ως εκ τούτου, ενδεικτικά προτείνουμε ένα μαθητικό φεστιβάλ τη μέρα του κλεισίματος των σχολείων, που θα προβάλλει το στοιχείο του πολιτισμού που παράγεται κατά την εκπαιδευτική διαδικασία.

Οι πεζοδρομήσεις /συμβολική ενεργοποίηση ιστορικών πορειών.

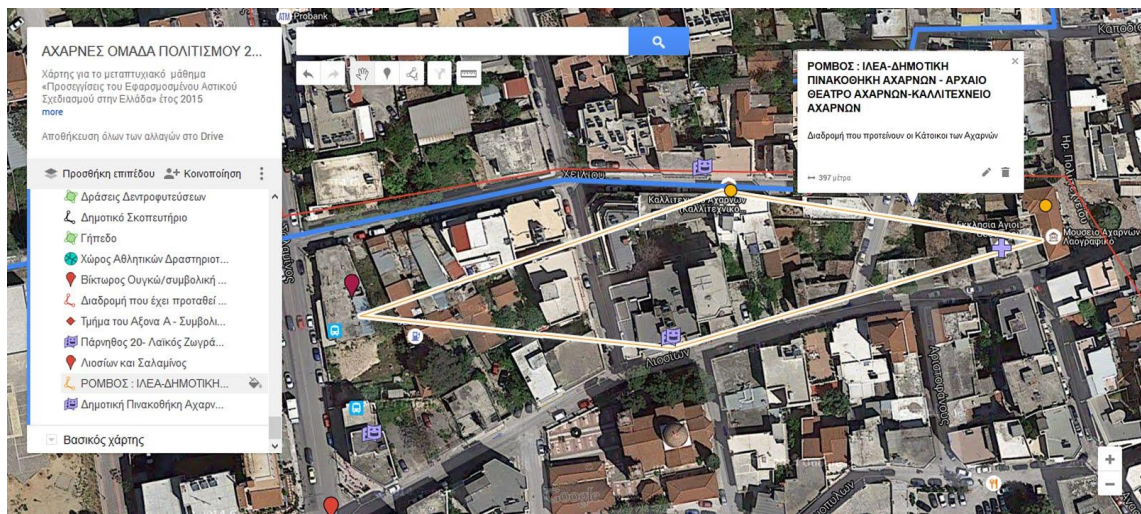
ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

Είναι σημαντικό μια πορεία να συνδυάζει τις διαφορετικές δραστηριότητες δημόσιου χώρου (εμπόριο, εκπαίδευση, αναψυχή, κατοικία) αλλά και την συλλογική γνώση των κατοίκων, έτσι ώστε οι δράσεις και το ιστορικό layer να μπορούν να ενσωματώνονται στην καθημερινή ζωή.

Η συλλογική γνώση των κατοίκων περιέχεται σε χαράξεις συμβολικών διαδρομών τις οποίες ο σχεδιασμός θα έπρεπε να λάβει σοβαρά υπόψη του.

Συγκεκριμένα παλαιότερα είχαν προταθεί:

- Διαδρομή «Υπαίθριου Μουσείου»: ένας περίπατος (1,7 χμ) βιώσιμης κινητικότητας (ποδήλατα, πεζοί, αναπηρικά αμαξίδια) με σταθμούς στην Γέφυρα (επί της Φιλαδελφείας), την Κεντρική Πλατεία Αγίου Βλασίου, τον Ρόμβο (ΙΛΕΑ, Δημοτική Πινακοθήκη, Αρχαίο Θέατρο, Καλλιτεχνείο) και την πλατεία Καράβου. Στα παραπάνω σημεία μπορούν να επέμβουν οι εθελοντικές ομάδες των Αχαρνών (και όχι μόνο!) με μόνιμες παρεμβάσεις ή δραστηριότητες για παιδιά και μεγάλους, ενοποιώντας κεντρικά και σημαντικά σημεία-μνημεία των Αχαρνών δίνοντας προβάδισμα στον άνθρωπο και την φύση.
- Ενοποίηση 4 κέντρων πολιτισμού, «Ρόμβος»: Η διαπίστωση ότι η δράση αυτή ταυτίζεται μορφολογικά με ένα σταθερό γεωμετρικό σχήμα (ρόμβος) δείχνει αφενός την συνειδητή ή και ασυνειδητή επιθυμία των κατοίκων για νοηματοδότηση και συμβολοποίηση του χώρου τους και της διαδικασίας αυτής μέσω του αγαθού του πολιτισμού. Αφετέρου την άποψη και την γνώση που έχουν για την σύνδεση των πολιτιστικών δράσεων με τον χώρο.

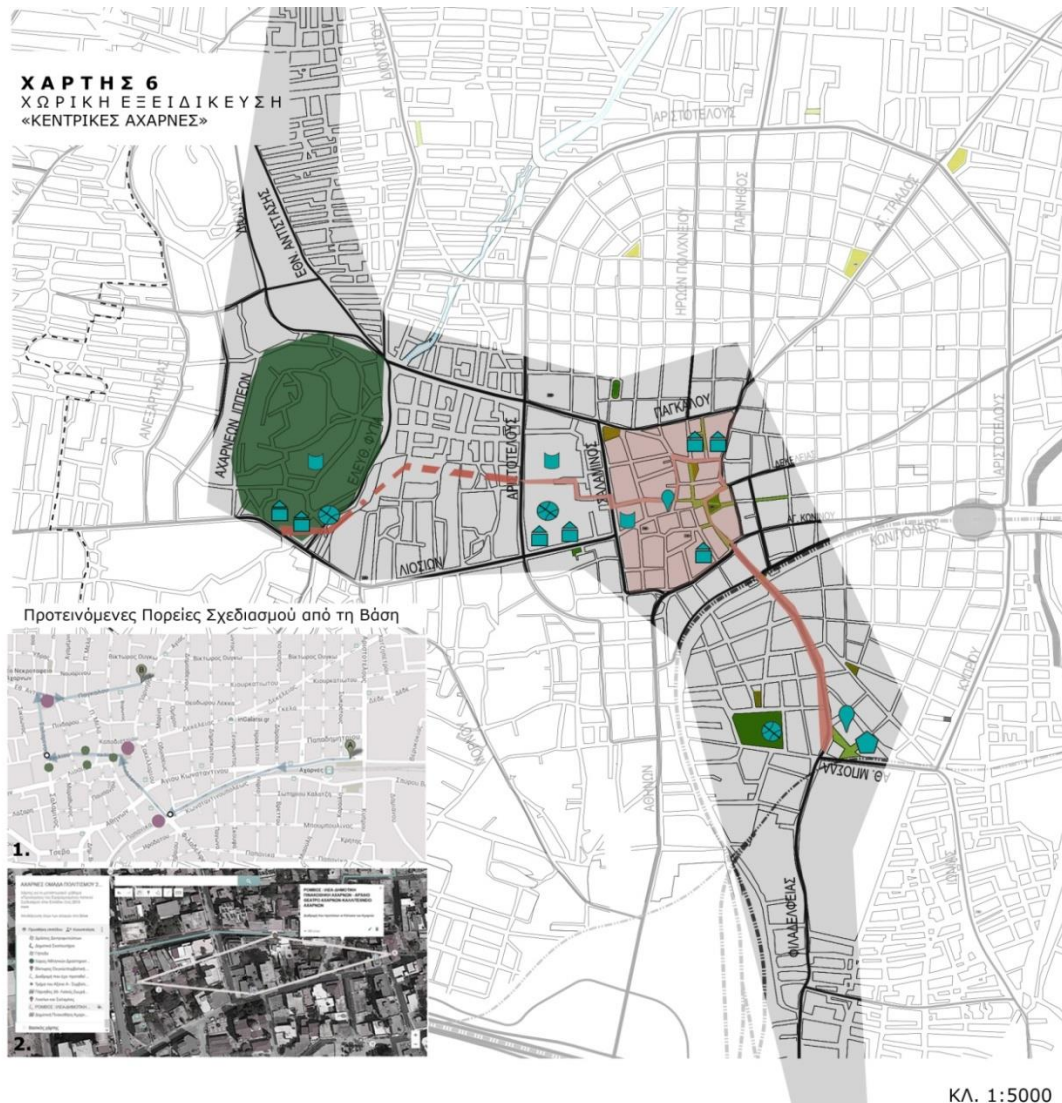

Εικόνα 38: Ο ρόμβος (υπόβαθρο: Google Maps, Ιδία Επεξεργασία)

Ενεργοποίηση σε όλο το μήκος των Μεγαλύτερων Αξόνων Ιστορίας -Φύσης και Πολιτισμού

Μεγαλύτεροι Άξονες και περισσότερο ενοποιημένες και ολοκληρωμένες διαδρομές μπορούν να ενεργοποιηθούν με μεγαλύτερη ένταση παράλληλα με τις συμβολικές πεζοδρομήσεις χωρίς να γίνει κάποια συγκεκριμένη κοστοβόρα υλική παρέμβαση στο χώρο (εκτός από την κατάλληλη σήμανση των πορειών). Επαναλαμβανόμενοι ποδηλατικοί αρχαιολογικοί γύροι μπορούν να λειτουργήσουν προς αυτήν την κατεύθυνση.

Έτσι, ένα σημαντικό στοιχείο είναι η επανάληψη των δράσεων ανά τακτά χρονικά διαστήματα - αφενός για να γράψουν στο συλλογικό συνειδητό - και αφετέρου για να μπορέσουν έτσι να πυροδοτήσουν αιτήματα για αλλαγές και στον υλικό χώρο.

Χάρτης 4: Δράσεις που αναπτύσσονται στο Άξονα «Α» (υπόβαθρο: στοιχεία μαθήματος, ίδια επεξεργασία)

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο Δήμος Αχαρνών διαθέτει ισχυρά **αναξιοποίητα πλεονεκτήματα** με κυρίαρχο την εγγύτητα αξιόλογου φυσικού περιβάλλοντος με το αστικό τοπίο και τους διάσπαρτους αρχαιολογικούς χώρους. Ένα ακόμη ισχυρό πλεονέκτημα που τον χαρακτηρίζει, είναι το στοιχείο της πολυπολιτισμικότητας, το οποίο μέχρι σήμερα λειτουργεί μειονεκτικά δημιουργώντας **κοινωνική και χωρική ανισότητα**. Επίσης, παρά τη δυνατότητα οδικής & σιδηροδρομικής σύνδεσης και την εγγύτητα με την πόλη της Αθήνας, ο Δήμος Αχαρνών παραμένει **απομονωμένος από το κέντρο**. Τον ακολουθεί ο χαρακτηρισμός «η πίσω αυλή».

Το σημερινό μοντέλο πολιτιστικής πολιτικής που εφαρμόζεται είναι ένα μοντέλο «από τα πάνω», δηλαδή συγκεντρωτικό και περιοριστικό που δεν καταφέρνει να ανοίξει διάλογο με την κοινωνία και τις ανάγκες της. Συνεπώς, στη δημιουργία ενός επιτυχημένου ολοκληρωμένου προγράμματος απαιτείται οι πολίτες να εκφραστούν, να αισθανθούν ότι έχουν λόγο στη διαμόρφωση της πόλης τους και τα πορίσματα αυτής της ενέργειας να ληφθούν σοβαρά υπόψη από τον «επίσημο σχεδιασμό» και να οδηγηθούμε σταδιακά σε ένα **σχεδιασμό από «κάτω προς τα πάνω» με ενεργή συμμετοχή των πολιτών**. Σε κάθε τοπική κοινωνία υφίσταται ένα διάσπαρτο και αναξιοποίητο **κεφάλαιο συλλογικής γνώσης**, εμπειρίας και ευφυΐας σε τυπικές αλλά και σε άτυπες μορφές και θεσμούς δράσης και αλληλεγγύης. Δυνάμεις και μορφές διάσπαρτες στον κοινωνικό χώρο που, συχνά, όμως ασκούνται ως άθροισμα παράλληλων ή και ασύμβατων λειτουργιών που δεν καταφέρνουν να συναρθρωθούν σε ένα κοινό τόπο συλλογικού συμφέροντος.

Θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντικές τις πολιτιστικές δράσεις που ήδη αναπτύσσονται τόσο σε κατάλληλα οργανωμένους χώρους, όσο και άτυπα ως **προϊόν συναναστροφής και συλλογικής επικοινωνίας** στο πλαίσιο της κοινωνικής ζωής. Για το σκοπό αυτό, είναι **κρίσιμης σημασίας η ανάκτηση χώρων** όπως τα στρατόπεδα, αλλά και η προστασία και ανάδειξη του δικτύου δημοσίων χώρων που αποτελούν τους φυσικούς υποδοχείς των άτυπων αλλά σημαντικών πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Σημαντικό δε ρόλο στην προσέγγισή μας παίζει και η **σύνδεση με την εκπαίδευση**.

Την εποχή της κρίσης, η σχέση μεταξύ των πολιτών που συμμετέχουν στα πολιτιστικά δρώμενα και του συνόλου της τοπικής κοινωνίας αποκτά μια νέα σημασία. Η Αυτοδιοίκηση, λοιπόν, καλείται όχι μόνο να εγγυηθεί αυτή τη σχέση αλλά και να την ενεργοποιήσει ακόμη περισσότερο. **Στην Αυτοδιοίκηση οι μορφές πολιτιστικής δράσης δεν υφίστανται απλά και μόνον ως καλλιτεχνικά εργαστήρια ή σχολές τεχνών αλλά, κυρίως, ως ομάδες κοινωνικής παρέμβασης που αναδιανέμουν τους πολιτιστικούς πόρους προς όφελος του κοινού συμφέροντος**. Έτσι λοιπόν κρίνεται σημαντική η συνέργεια μεταξύ των τμημάτων που δραστηριοποιούνται στο κοινωνικό και πολιτιστικό πεδίο του Δήμου.

Οι ισχυρές τοπικές συνθέσεις για κοινές πρωτοβουλίες είναι ικανές να δημιουργήσουν θεσμούς πολυμερούς οργάνωσης και εντάσεως συμμετοχής συνιστώντας ένα πολυκεντρικό μείγμα. Η δημιουργία ενός πολυκεντρικού μείγματος τοπικών δυνάμεων περικλείει σημαντική κοινωνική δυναμική καθώς συγκροτεί τοπική συναίνεση και διαμορφώνει στους κατοίκους το ισχυρό **«αίσθημα του ανήκειν»**.

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Common Fest. (2015). *Φεστιβάλ των κοινών στο Σύλλογο Ελλήνων Αρχαιολόγων*.

Forbat, F. (1933). *Η Οργανική Πόλις*.

http://listedmonuments.culture.gr/search_declarations.php. (n.d.).

<http://unesco-hellas.org/politismos/ayli-politistiki-klironomia/>. (n.d.).

<http://www.acharnes.gr>. (n.d.).

<http://www.greekarchitects.gr>. (n.d.).

http://www.tatoi.org/?page_id=69. (n.d.).

SIMMEL GEORG, RITTER JOACHIM, GOMBRICH H. ERNST. (n.d.). *ΤΟ ΤΟΠΙΟ*. Πατάκη.

Κουμπάρου Δήμητρα. (2002). *ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ: Το Παράδειγμα του Δάσου του Ράντη στο Νησί της Ικαρίας*. Μυτιλήνη: Παν. Αιγαίου (Διδακτορική Διατριβή).

Μπακογιάννης, Θ. Β.–Ε. (2015). Βιώσιμη κινητικότητα. Κατευθύνσεις για το σχεδιασμό και σχετικά παραδείγματα. *Διάλεξη στα πλαίσια του μαθήματος*. ΕΜΠ.

Μπελαβίλας Νίκος. (2015). «Ιστορικότητα στο αστικό περιβάλλον και επιρροή της στο σχεδιασμό. Παραδείγματα». *Διάλεξη στα πλαίσια του μαθήματος*.

Όλες οι προηγούμενες εργασίες του μαθήματος Προσεγγίσεις του Εφαρμοσμένου Σχεδιασμού. (2009 - 2014). *Ιστορικότητα*. ΕΜΠ.

Πάγκας, Ν. (2015). Κατευθύνσεις για τον περιβαλλοντικό αστικό σχεδιασμό. Παραδείγματα. *Διάλεξη στα πλαίσια του μαθήματος*. ΕΜΠ.

Ψυχάρης, Ι. (2015). «Τα οικονομικά των πόλεων. Παραγωγικές δομές, χωρικός σχεδιασμός και κρίση. Παραδείγματα». *Διάλεξη στα πλαίσια του μαθήματος*. ΕΜΠ.

Κινηματογραφικές ταινίες συναφείς με την περιοχή των Αχαρνών

"Από την άκρη της πόλης", Κων/νος Γιάνναρης, 1998

"Sam Roma / Είμαστε Τσιγγάνοι", Μαρίνα Δανέζη, 2013

Παντελή Βούλγαρη: «Ελευθέριος Βενιζέλος 1910 – 1927» (1980)

-Ο Εμίρης και ο κακομοίρης, 1964 (Φωτόπουλος, Πάτζας)

-Υιε μου υιε μου, 1965 (Κωνσταντάρας, Καράς, Κοντού)

-Ο άνθρωπος για όλες τις δουλειές, 1966 (Κωνσταντίνου)

-Ψυχή και σώμα, 1974 (Πρέκας, Τσοπέη)

-Οι φανταρίνες, 1977 (Βλαχοπούλου, Ηλιόπουλος)

-Νόνα, 1981 (Σ. Μουστάκας)

-Το μαύρο γάλα. 1999 (Ιεροκλής Μιχαηλίδης, Μυρτώ Αλικάκη)

6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αριθμός Υπουργικής Απόφασης ¹¹ Αριθμός ΦΕΚ Εποχή Είδος χώρου	Τίτλος ΦΕΚ	Κείμενο
ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/10024/45 73/14-12-2006 ΦΕΚ 212/ΑΑΠ/29-12-2006 Αρχαιότητα Αρχαιοελληνική Κλασική Νεκρικοί Χώροι και Μνημεία	Κήρυξη ως αρχαιολογικού χώρου του «Τύμβου του Σοφοκλέους», στη θέση «Παναγίτσα» Βαρυμπόμπης, Δήμου Αχαρνών, Νομού Αττικής.	Κηρύσσουμε ως αρχαιολογικό χώρο την περιοχή, στη θέση «Παναγίτσα» Βαρυμπόμπης, Δήμου Αχαρνών, Νομού Αττικής, για λόγους προστασίας του ανασκαμμένου τύμβου των κλασικών χρόνων, του επονομαζόμενου «ως Τύμβου του Σοφοκλέους» και του περιβάλλοντος χώρου του. Ο αρχαιολογικός χώρος καθορίζεται στο απόσπασμα χάρτη ΓΥΣ 1: 5.000, που συνοδεύει την παρούσα Απόφαση, από τα σημεία Α, Β, Γ, Δ, Ε, Α. Τα ζεύγη συντεταγμένων που αντιστοιχούν στα ανωτέρω σημεία παρατίθενται στον συνημμένο πίνακα. ΣΥΝΤΕΤΑΓΜΕΝΕΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ σημείο X Ψ Η Α -16.030,81 -12.667,95 340,22

¹¹ http://listedmonuments.culture.gr/search_declarations.php

Αριθμός Υπουργικής Απόφασης¹¹ Αριθμός ΦΕΚ Εποχή Είδος χώρου	Τίτλος ΦΕΚ	Κείμενο
		Β -16.033,92 -12.683,05 339,41 Γ -16.040,46 -12.695,34 338,72 Δ -16.103,16 -12.697,19 337,22 Ε -16.070,48 -12,655,84 341,14
ΥΑ ΥΠΠΕ/Β1/Φ26/25003/207/21-4-1982 ΦΕΚ 898/Β/10-11-1982 Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί Θρησκευτικοί Χώροι	Χαρακτηρισμός Ι. Ν. Αγίου Δημητρίου Αχαρνών ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου.	"Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο το παλαιό τμήμα του Ι. Ναού Αγίου Δημητρίου Αχαρνών, μεταβυζαντινών χρόνων." ΚΝ 5351/1932
ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ26/31608/818/25-10-	Ι. Ν. Αγίας Τριάδας	"Κηρύσσουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο τον Ι. Ν. Αγίας Τριάδας στην Πάρνηθα διότι είναι ένα σημαντικό μνημείο στον τύπο του σταυρεπίστεγου

Αριθμός Υπουργικής Απόφασης ¹¹ Αριθμός ΦΕΚ Εποχή Είδος χώρου	Τίτλος ΦΕΚ	Κείμενο
1988 ΦΕΚ 863/Β/30-11-1988 Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί Θρησκευτικοί Χώροι		ναού που αρχιτεκτονικές ενδείξεις χρονολογούν την πρώτη φάση του στην βυζαντινή εποχή, ενώ οι τοιχογραφίες του ανήκουν στον 17ον αι. Ως ζώνη προστασίας του ορίζονται τα 200 μ. γύρω γύρω". Κ.Ν. 5351/1932
ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ26/ΚΗΡ/36325/1101/ 8-8-2000 ΦΕΚ 1075/Β/30-8-2000 Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί Θρησκευτικοί Χώροι	Χαρακτηρισμός Ι. Ν. Αγίου Πέτρου «Άσπρη Εκκλησιά» στο δήμο Αχαρνών του νομού Αττικής, ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου.	"Χαρακτηρίζουμε τον Ι. Ν. Αγίου Πέτρου «Άσπρη Εκκλησιά» στο δήμο Αχαρνών του νομού Αττικής, στις αρχικές του διαστάσεις (χωρίς τις νεότερες προσθήκες), ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με περιβάλλοντα χώρο που ορίζεται γύρω από το ναό με στοιχεία ΑΒΓΔΕΖ (Ο.Τ. Γ 672), όπως δηλώνεται στο σχετικό απόσπασμα του ρυμοτομικού σχεδίου και οριοθετείται από τους γύρω πεζοδρόμους. Πρόκειται για μονόκλιτη θολωτή βασιλική μεταβυζαντινών χρόνων με τρίπλευρη αψίδα Ι. Βήματος και τοιχοποιία από αργολιθοδομή. Στο εσωτερικό του ναού σώζονται τοιχογραφίες οι οποίες χρονολογούνται στον 17ο - 18ο αιώνα".

<p>Αριθμός Υπουργικής Απόφασης¹¹</p> <p>Αριθμός ΦΕΚ</p> <p>Εποχή</p> <p>Είδος χώρου</p>	<p>Τίτλος ΦΕΚ</p>	<p>Κείμενο</p>
		<p>ΚΝ 5351/1932.</p>
<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2428/61942/3-11-1983</p> <p>ΦΕΚ 667/Β/21-11-1983</p> <p>Αστικά Κτίρια</p>	<p>Χαρακτηρισμός ως έργου τέχνης του κτηρίου του Δημοτικού Σχολείου Δήμου Αχαρνών στην οδό Ηρώων Πολυτεχνείου, ιδιοκτησίας του Δήμου</p>	<p>Χαρακτηρίζουμε ως έργο τέχνης που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία, σύμφωνα με το Ν 1469/50, το κτήριο του Ιου Δημοτικού Σχολείου Δήμου Αχαρνών στην οδό Ηρώων Πολυτεχνείου, ιδιοκτησίας του Δήμου, γιατί αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα σχολικού κτιρίου των αρχών του αιώνα μας. Είναι κτήριο Νεοκλασικό, ισόγειο, κεραμοσκεπές, πανταχόθεν ελεύθερο με χαρακτηριστική συμμετρία ως προς τον κατακόρυφο άξονα. Το κεντρικό τμήμα της κύριας όψης διαμορφώνεται από αίθουσες που βλέπουν σε στεγασμένη στοά, τα δε πλάγια τμήματα προωθούνται μέχρι το επίπεδο της πρόσοψης και στέφονται με τριγωνικά αετώματα".</p> <p>Κ Ν 5351/1932, άρθρο 52.</p> <p>Ν 1469/1950.</p>

Αριθμός Υπουργικής Απόφασης ¹¹ Αριθμός ΦΕΚ Εποχή Είδος χώρου	Τίτλος ΦΕΚ	Κείμενο
ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2231/55305/4-9-1984 ΦΕΚ 759/Β/26-10-1984 Αστικά Κτίρια	Χαρακτηρισμός ως έργου τέχνης του κτιρίου ιδιοκτησίας Γενικής Τράπεζας της Ελλάδος στην οδό Φιλαδελφείας στην πλατεία Μενιδίου Ν. Αττικής.	<p>I. Χαρακτηρίζουμε ως έργο τέχνης που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία σύμφωνα με το Ν. 1469/50 το κτίριο ιδιοκτησίας της Γενικής Τράπεζας της Ελλάδος ΑΕ στην οδό Φιλαδελφείας (πλατεία Μενιδίου) στο Μενίδι Ν. Αττικής, γιατί παρουσιάζει αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον. Αποτελείται από ένα διώροφο ορθογώνιο κτίριο και ένα ισόγειο, τα οποία σχηματίζουν διάταξη γάμα και εσωτερική αυλή.</p> <p>Η πρόσοψη του διώροφου κτιρίου χαρακτηρίζεται από συμμετρία, στη διάταξη των ανοιγμάτων, που είναι απλά τοξωτά στο ισόγειο, ενώ στον όροφο είναι ορθογώνια και φέρουν παραστάδες με απλά επίκρανα, και επιστύλια, καθώς και γείσο με διακοσμητικές σταγόνες. Ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης και η διαμόρφωση της πόρτας εισόδου.</p> <p>II. Εγκρίνουμε την εσωτερική διαρρύθμιση των χώρων του κτιρίου προκειμένου να ανταποκρίνεται στις ανάγκες λειτουργίας της Τράπεζας. Τα σχέδια των εσωτερικών διαρρυθμίσεων πρέπει να υποβληθούν για έλεγχο και έγκριση στην αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΠΕ (Δ/νση Πολιτιστικών Κτιρίων και</p>

<p>Αριθμός Υπουργικής Απόφασης¹¹</p> <p>Αριθμός ΦΕΚ</p> <p>Εποχή</p> <p>Είδος χώρου</p>	<p>Τίτλος ΦΕΚ</p>	<p>Κείμενο</p>
		<p>Αναστηλώσεως Νεοτέρων Μνημείων). "</p> <p>ΚΝ 5351/1932</p> <p>Ν. 1469/50</p>
<p>ΥΑ ΥΠΠΕ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1302/26202/17-5-1985</p> <p>ΦΕΚ 357/Β/31-5-1985</p> <p>Αστικά Κτίρια</p>	<p>Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του κτιρίου ιδιοκτησίας κληρονόμων Κων. Παπασωτηρίου στην Κεντρική πλατεία Μενιδίου αρ. 26 και Θερμοπυλών στις Αχαρνές Αττικής.</p>	<p>"Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 1469/1950, το κτίριο ιδιοκτησίας κληρονόμων Κων/νου Παπασωτηρίου στην κεντρική πλατεία Μενιδίου, γιατί αποτελεί ενδιαφέρον δείγμα της ύστερης νεοκλασικής περιόδου, σημαντικό για την μελέτη της εξέλιξης της αρχιτεκτονικής.</p> <p>Είναι διώροφο, ορθογώνιο με καταστήματα στο ισόγειο και κατοικία στον όροφο, και καλύπτεται με ξύλινη τετράριχτη κεραμοσκεπή στέγη.</p> <p>Οι όροφοι χωρίζονται μεταξύ τους με διακοσμητική κορνίζα, ενώ στέγη, απολήγει στην πρόσοψη σε ακροκέραμα. Κάτω από τη στέγη διαμορφώνεται απλός θριγκός με απλή τραβηχτή κορνίζα, που καταλήγει σε διακοσμητικές</p>

Αριθμός Υπουργικής Απόφασης ¹¹ Αριθμός ΦΕΚ Εποχή Είδος χώρου	Τίτλος ΦΕΚ	Κείμενο
		<p>σταγόνες. Τα ανοίγματα του ορόφου έχουν περιμετρικές κορνίζες και γείσο, ενώ τα ανοίγματα του ισογείου είναι μορφολογικά αλλοιωμένα. Τα κουφώματα των ανοιγμάτων του ορόφου είναι ξύλινα και έχουν τζαμιλίκια με καίτια και φεγγίτη στο πάνω μέρος και σκοούρα γαλλικά. Στον όροφο υπάρχουν εξώστες με σιδερένια κιγκλιδώματα, και στον εξώστη που βρίσκεται στην πλατεία υπάρχει χυτοσιδηρό κιγκλιδώμα με πλούσιο διάκοσμο."</p> <p>KN 5351/1932</p> <p>N 1469/1950</p>
<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/865/12941/18-3-1986</p> <p>ΦΕΚ 246/Β/24-4-1986</p>	<p>Χαρακτηρισμός ως έργου τέχνης του κελύφους του κτιρίου της Γενικής Τράπεζας της Ελλάδας Α.Ε. στο Μενίδι Αττικής και αποχαρακτηρισμός της πίσω όψης του διώροφου</p>	<p>"α) Ανακαλούμε την παραπάνω απόφαση με αριθμ. 2231/55305/4.9.1984 (ΦΕΚ 759/Β/26.10.1984) και χαρακτηρίζουμε ως έργο τέχνης που χρειάζεται ειδική κρατική προστασία, σύμφωνα με το Ν. 1469/50 το κέλυφος μόνο του διώροφου κτιρίου ιδιοκτησίας της Γενικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε. στην οδό Φιλαδελφείας (Πλατεία Μενιδίου) στο Μενίδι Αττικής εξαιρουμένης της</p>

<p>Αριθμός Υπουργικής Απόφασης¹¹</p> <p>Αριθμός ΦΕΚ</p> <p>Εποχή</p> <p>Είδος χώρου</p>	<p>Τίτλος ΦΕΚ</p>	<p>Κείμενο</p>
<p>Αστικά Κτίρια</p>	<p>κτιρίου και του ισογείου προσκτίσματος.</p>	<p>πίσω όψης του.</p> <p>β) Αποχαρακτηρίζουμε την πίσω όψη του διώροφου κτιρίου και τα ισόγεια προσκτίσματα, γιατί δεν παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον.</p> <p>γ) Εγκρίνουμε την εσωτερική διαρρύθμιση του διώροφου κτιρίου και την ανέγερση νέας οικοδομής στον ελεύθερο χώρο του οικοπέδου, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες λειτουργίας της Τράπεζας, υπό τον όρο ότι η οικοδομή αυτή θα εντάσσεται αρμονικά στο διατηρητέο τμήμα του κτιρίου.</p> <p>Τα σχέδια των εσωτερικών διαρρυθμίσεων και της νέας οικοδομής πρέπει να εγκριθούν από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού".</p> <p>N 5351/1932, άρθρο 50.</p> <p>N 1469/1950.</p>

Αριθμός Υπουργικής Απόφασης¹¹ Αριθμός ΦΕΚ Εποχή Είδος χώρου	Τίτλος ΦΕΚ	Κείμενο
ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/765/25057/17-5-1989 ΦΕΚ 467/Β/13-6-1989 Αστικά Κτίρια	Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του μηχανικού εξοπλισμού του Μύλου Τριβέλλα στο Μενίδι Αττικής.	"Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο τον μηχανικό εξοπλισμό του μύλου Τριβέλλα στο Μενίδι Αττικής γιατί αποτελεί αξιόλογο δείγμα τεχνοτροπίας παραγωγής αλευριού. Ο εξοπλισμός του μύλου τίθεται στη διάθεση του Υπουργείου Πολιτισμού (Δ/νση Λαϊκού Πολιτισμού) με πιθανή παραχώρησή του στο πλησιέστερο στην περιοχή Λαογραφικό Μουσείο". Ν. 1469/1950.
ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/831/39543/1-8-2000 ΦΕΚ 1059/Β/28-8-2000 Αστικά Κτίρια	Χαρακτηρισμός ως διατηρητέου μνημείου του κτιρίου επί των οδών Δεκελείας 4 και Παρ. Σακελαρίου, στο Μενίδι, ιδιοκτησίας κ. Παν. Μαρίνη.	"Χαρακτηρίζουμε ως διατηρητέο μνημείο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2039/92 "Περί Κύρωσης της Σύμβασης για την Προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης" (ΦΕΚ 61/Α/13-4-92), το κτίριο επί των οδών Δεκελείας 4 και Παρ. Σακελαρίου, στο Μενίδι, ιδιοκτησίας κ. Παν. Μαρίνη, διότι είναι σημαντικό και μοναδικό για την περιοχή κτίριο, άμεσα συνδεδεμένο με τις μνήμες των κατοίκων της περιοχής."

<p>Αριθμός Υπουργικής Απόφασης¹¹</p> <p>Αριθμός ΦΕΚ</p> <p>Εποχή</p> <p>Είδος χώρου</p>	<p>Τίτλος ΦΕΚ</p>	<p>Κείμενο</p>
		<p>N 2039/92</p>
<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/529/54218/16-10-2001</p> <p>ΦΕΚ 1354/Β/17-10-2001</p> <p>Αστικά Κτίρια</p>	<p>Άρση του χαρακτηρισμού ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του κτιρίου στις οδούς Δεκελείας 4 και Παρ. Σακελλαρίου στο Μενίδι Αττικής, ιδιοκτησίας Παναγιώτη Μαρίνη.</p>	<p>"Ανακαλούμε την απόφαση με αρ. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/831/39543/1.8.00 (ΦΕΚ 1059/Β/28.8.00) με την οποία χαρακτηρίστηκε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο το κτίριο στις οδούς Δεκελείας 4 και Παρ. Σακελλαρίου στο Μενίδι Αττικής, ιδιοκτησίας Παναγιώτη Μαρίνη, διότι ο σεισμός του Σεπτεμβρίου του 1999 και οι επόμενοι μετασεισμοί έχουν προκαλέσει σημαντικές φθορές στο εσωτερικό του κτιρίου και επομένως δεν πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις των Νόμων 1469/50 και 2039/92".</p> <p>ΚΝ 5351/1932, άρθρο 52.</p> <p>N 1469/1950.</p> <p>N 2039/92</p>

Αριθμός Υπουργικής Απόφασης ¹¹ Αριθμός ΦΕΚ Εποχή Είδος χώρου	Τίτλος ΦΕΚ	Κείμενο
ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/535/56545/23-10-2003 - ΦΕΚ 1620/Β/3-11-2003 Αστικά Κτίρια	Χαρακτηρισμός ως μνημείων όλων των επί μέρους κτισμάτων, του πρώην Βασιλικού Κτήματος στο Τατόϊ Αττικής, και ως ιστορικού τόπου του κεντρικού τμήματος του παραπάνω Κτήματος, όπως αυτό ορίζεται στο συνημμένο τοπογραφικό χάρτη του ΓΕΣ.	<p>"Α. Χαρακτηρίζουμε ως μνημεία σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002, όλα τα επί μέρους κτίσματα του πρώην Βασιλικού Κτήματος, στο Τατόϊ Αττικής, διότι διαθέτουν αξιολογα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία, αποτελούν ένα ενιαίο και αδιάσπαστο σύνολο, μίας οργανικής ενότητας, μοναδική σε έκταση για τα ελληνικά δεδομένα και είναι συνδεδεμένα με πρόσωπα</p> <p>(πρώην Βασιλική οικογένεια) κρίσιμα για τη σύγχρονη πολιτική ιστορία του τόπου.</p> <p>Β. Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό τόπο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002, το κεντρικό τμήμα του πρώην Βασιλικού Κτήματος στο Τατόϊ Αττικής, όπως αυτό οριοθετείται, από τα παρακάτω σημεία, στο συνημμένο τοπογραφικό χάρτη του Γ.Ε.Σ.</p> <p>Πύλη Βαρυμπόμπης - Κορυφή Λόφου «Μανδριά» - Κάθοδος στο «Ρέμα της Βασιλοπούλας» - Κορυφή του Λόφου, «προβατοκομείο» - Κορυφογραμμή των Λόφων Λιόπεσι - Κιάφα - Κιάφα Θερμή έως την κορυφή της «Μεγάλης</p>

<p>Αριθμός Υπουργικής Απόφασης¹¹</p> <p>Αριθμός ΦΕΚ</p> <p>Εποχή</p> <p>Είδος χώρου</p>	<p>Τίτλος ΦΕΚ</p>	<p>Κείμενο</p>
		<p>Βίγλας» - Υπάρχοντα Ανατολικά όρια του Κτήματος έως τη θέση «Χάνι Κατσιμίδι - Αμαξιτή οδός, έως τη θέση «Πηγή της Πριγκίπισσας Σοφίας» - «Ρέμα της Γκούρας» έως τη θέση «Στρωτό Φελίκι» - Υπάρχοντα Δυτικά όρια του κτήματος.</p> <p>Το τμήμα αυτό του Κτήματος, είναι άρρηκτα συνδεδεμένο αφ' ενός μεν, με σημαντικά ιστορικά γεγονότα της νεώτερης και σύγχρονης ιστορίας της χώρας, αφ' ετέρου δε, με την ιστορικότητα και την αισθητική του Αττικού τοπίου, καθώς συνθέτει ένα χαρακτηριστικό πυρήνα, περιβαλλοντικού φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού συνόλου. Επί πλέον, το τμήμα αυτό περιλαμβάνει κηρυγμένο αρχαιολογικό χώρο".</p>
<p>ΥΑ 1040/70130/10-12-2003</p> <p>ΦΕΚ 1902/Β/22-12-2003</p> <p>Αστικά Κτίρια</p>	<p>Ανάκληση της ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/865/12941/18.3.1986 Υπουργικής απόφασης με την οποία χαρακτηρίστηκε ως έργο τέχνης, το κέλυφος εξαιρουμένης της (της πίσω</p>	<p>"Ανακαλούμε την ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/865/12941/18.3.1986 (ΦΕΚ 246/Β/24.4.1986), με την οποία χαρακτηρίστηκε ως έργο τέχνης το κέλυφος (εξαιρουμένης της πίσω όψης) του κτιρίου, ιδιοκτησίας Γεράσιμου Καρυδάκη (πρώην Γενικής Τράπεζας Ελλάδος Α.Ε), στην οδό Φιλαδέλφειας 28, στην Κεντρική Πλατεία Μενιδίου, (Αγ. Βλασσίου) του Δήμου Αχαρνών, διότι το κτίριο έχει κατεδαφιστεί, (χωρίς υπαιτιότητα του ιδιοκτήτη) και δεν υφίσταται</p>

<p>Αριθμός Υπουργικής Απόφασης¹¹</p> <p>Αριθμός ΦΕΚ</p> <p>Εποχή</p> <p>Είδος χώρου</p>	<p>Τίτλος ΦΕΚ</p>	<p>Κείμενο</p>
	<p>όψης) του κτιρίου και των ισογείων προσκτισμάτων του, ιδιοκτησίας Γεράσιμου Καρυδάκη (πρώην Γεν. Τράπεζας Ελλάδος Α.Ε.) στην οδό Φιλαδελφείας 28 στην Κεντρική Πλατεία Μενιδίου (Αγ. Βλασίου) Δήμου Αχαρνών</p>	<p>πλέον το αντικείμενο της κήρυξης κατά το μεγαλύτερο μέρος του, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3028/02 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».</p>
<p>ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/51943/1447/24-5-2007</p> <p>ΦΕΚ 261/ΑΑΠ/20-6-2007</p> <p>Αστικά Κτίρια</p>	<p>Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτηρίου «Πύργος Μυλωνά» του ξενοδοχειακού συγκροτήματος Mont Parnes Α.Ε. στο Δήμο Αχαρνών του Ν. Αττικής, φερομένης ιδιοκτησίας της Εταιρείας Ελληνικό Καζίνο Πάρνηθας Α.Ε.</p>	<p>Χαρακτηρίζουμε ως μνημείο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1γ του ν. 3028/2002, το κέλυφος του κτηρίου «Πύργος Μυλωνά» του ξενοδοχειακού συγκροτήματος Mont Parnes Α.Ε., στο Δήμο Αχαρνών Ν. Αττικής, φερομένης ιδιοκτησίας της Εταιρείας «Ελληνικό Καζίνο Πάρνηθας Α.Ε.», όπως αυτό εμφανίζεται στο συνημμένο σχέδιο κάτοψης κλ. 1:500, με την μονογραφή του Προέδρου του Συμβουλίου, με στοιχεία ΑΒΓΔΕΖΗΘΙΑ, με τα εξαρτήματα, τις λεπτομέρειες και τα χρώματα του (σύμφωνα με τα αρχικά σχέδια Μυλωνά), διότι είναι ιδιαίτερα αξιόλογο από αρχιτεκτονικής και μορφολογικής άποψης και το πρώτο μεγάλης κλίμακας έργο που</p>

<p>Αριθμός Υπουργικής Απόφασης¹¹</p> <p>Αριθμός ΦΕΚ</p> <p>Εποχή</p> <p>Είδος χώρου</p>	<p>Τίτλος ΦΕΚ</p>	<p>Κείμενο</p>
		<p>κατασκευάστηκε στην μεταπολεμική Ελλάδα. Είναι ένα έργο που απεικονίζει την προσωπικότητα και το βάθος σκέψης του Παύλου Μυλωνά, και διακοσμήθηκε με έργα γνωστών εικαστικών. Αποτελεί τοπόσημο της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας και είναι άμεσα συνδεδεμένο με την Πάρνηθα, ένα βουνό υπερτοπικής σημασίας. Το ξενοδοχειακό συγκρότημα Mont Parnes έχει βιωθεί μέσα από μια έντονη κοινωνικότητα της αθηναϊκής ζωής της εποχής λειτουργίας του.</p> <p>Ο χαρακτηρισμός συνοδεύεται με τους εξής ειδικούς κανόνες που θα διέπουν την εκπόνηση των μελετών και την εκτέλεση εργασιών στο κτήριο «Πύργος Μυλωνά» και στον περιβάλλοντα χώρο του:</p> <p>Οι ανωτέρω μελέτες που θα κατατεθούν προς έγκριση στο ΥΠ.ΠΟ. να είναι σύμφωνες με την υποβληθείσα πρόταση του αρχιτέκτονα Βαλσαμάκη, δηλαδή με ελεύθερη θέαση προς την πλευρά του Λεκανοπεδίου, χαμηλών τόνων οικοδόμηση εκατέρωθεν του Πύργου, και με δυνατότητα επέκτασης στη βόρεια πλευρά του, με τέτοιο τρόπο ώστε να παραμείνουν ελεύθερες οι όψεις των τριών (3) τελευταίων ορόφων, και να εκπληρωθούν ως προς τη</p>

<p>Αριθμός Υπουργικής Απόφασης¹¹</p> <p>Αριθμός ΦΕΚ</p> <p>Εποχή</p> <p>Είδος χώρου</p>	<p>Τίτλος ΦΕΚ</p>	<p>Κείμενο</p>
		<p>δόμηση και οι συμβατικές υποχρεώσεις του ενδιαφερόμενου απέναντι στο Ελληνικό Δημόσιο. Η χωροθέτηση των Η/Μ εγκαταστάσεων είναι επιτρεπτή στο δώμα της επέκτασης στη βόρεια πλευρά του Πύργου.</p> <p>Κατά τη μελέτη αποκατάστασης του κελύφους του κτηρίου «Πύργος Μυλωνά» και της εσωτερικής διαρρύθμισης, στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού και της αναβάθμισης του ξενοδοχειακού συγκροτήματος επιτρέπεται η επισκευή και ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων, η στατική ενίσχυση, διαρρύθμιση του κτηρίου με νέο φέροντα οργανισμό και ανακατασκευή τμημάτων των κυρίων όψεων με χρήση παρόμοιων υλικών, κουφωμάτων, γείσων, αρχιτεκτονικών λεπτομερειών καθώς και της υψής των αρχικών επιφανειών και αποχρώσεων ώστε να πληρούνται όλοι οι απαιτούμενοι συντελεστές ασφάλειας που επιβάλλονται από τις μελλοντικές λειτουργίες του (στατική-αντισεισμική επάρκεια, πυρασφάλεια, πυροπροστασία κλπ). Να δοθεί η δυνατότητα ελεύθερης διαρρύθμισης των εσωτερικών χώρων του μνημείου, με τον όρο όμως να διατηρηθεί η αντίληψη που επικρατούσε κατά την αρχική του κατασκευή και να διασωθούν σημαντικά τυπολογικά στοιχεία από τη φάση της ακμής του συγκροτήματος</p>

<p>Αριθμός Υπουργικής Απόφασης¹¹</p> <p>Αριθμός ΦΕΚ</p> <p>Εποχή</p> <p>Είδος χώρου</p>	<p>Τίτλος ΦΕΚ</p>	<p>Κείμενο</p>
		<p>στο εξωτερικό και στο εσωτερικό του, όπως η πισίνα σε σχέδιο του Χατζηκυριάκου-Γκίκα, το Μακεδόνικο και το Υδραϊκό Σαλόνι, ο επενδυμένος με σχιστόπλακες, πελεκητές πέτρες και ανάγλυφα ένθετα στολίδια τοίχος, η επιγραφή με τους συντελεστές του αρχικού έργου, η ελικοειδής κλίμακα (να τοποθετηθεί σε χώρο ανάλογων διαστάσεων με τον αρχικό, όπου ήταν ενταγμένη).</p> <p>Η Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (ΔΙ.ΝΕ.ΠΟ.Κ.) και η Εφορεία Νεοτέρων Μνημείων Αττικής (Ε.Ν.Μ.Α.) να προβούν στην καταγραφή και αξιολόγηση του κινητού εξοπλισμού, της επίπλωσης, των εικαστικών έργων τέχνης και των ταπισερί του εσωτερικού του συγκροτήματος στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους, ώστε να εξετασθεί ο χαρακτηρισμός τους ως μνημείων από το ΥΠ.ΠΟ. Η συντήρησή τους να γίνει δαπάναις του έργου.</p> <p>Η συλλογή των έργων τέχνης του εσωτερικού εικαστικού διακόσμου του ξενοδοχείου να καταγραφεί σε επιμελημένη έκδοση και να φιλοξενηθεί σε έκθεση -δαπάναις του έργου-σε πόλεις που είναι έδρες Ανωτάτων Σχολών</p>

<p>Αριθμός Υπουργικής Απόφασης¹¹</p> <p>Αριθμός ΦΕΚ</p> <p>Εποχή</p> <p>Είδος χώρου</p>	<p>Τίτλος ΦΕΚ</p>	<p>Κείμενο</p>
		<p>Καλών Τεχνών.</p> <p>Να λειτουργήσει χώρος μόνιμης έκθεσης στον ξενοδοχειακό συγκρότημα με την συλλογή των έργων τέχνης του συγκροτήματος, καθώς επίσης και χώρος για περιοδικές εκθέσεις, η δημιουργία των οποίων θα συμβάλει στην ποιοτική και πολιτιστική αναβάθμιση του.</p> <p>Τα δωμάτια και οι κοινόχρηστοι χώροι του ξενοδοχείου να περιλαμβάνουν γλυπτά και ζωγραφικά έργα τέχνης σύγχρονων, διακεκριμένων και υποσχόμενων ελλήνων καλλιτεχνών, έτσι ώστε να υπάρξει σύνδεση του καλλιτεχνικού πνεύματος του παρελθόντος με τη νέα ιστορική φάση της αναγέννησης του κτηρίου.</p> <p>Η κινηματογραφική μηχανή προβολής που βρίσκεται στο κτήριο είτε να εκτεθεί σε βιτρίνα στο χώρο του μνημείου είτε να δωρηθεί στο Μουσείο Ελληνικού Κινηματογράφου.</p>